

ఆంధ్రపత్రిక

308599

పత్రిక దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2

జేన్ పట్టణము 1915 నం. అక్టోబరునెల 25 వ తేది సోమవారము

No 176

నంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ తృతీయ 3.

సంచిక ౧౭౬

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో పహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.
 తలనొప్పులమానును, వాయువుబొట్ల పోగొట్టును
 పోర్చుపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టును
 పనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
 తయారుచేయబడు మంచిమందు.
 ప్రతిఇంటనుండగిన చౌకయైన వైద్యసహాయము
 సునాసన గలిగియుండును.
 అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి.
 అమృతాంజనము డిపో, 7, తంబూనెట్టివీధి మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక - దిన పత్రిక

చందా వివరము.

12 మాసములకు	...	రూ. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
1 మాసములకు	...	" 1-4-0

ఆంధ్రపత్రిక - వార పత్రిక

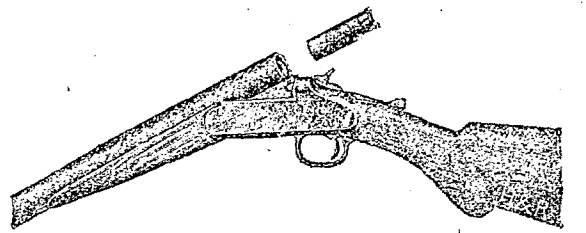
12 మాసములకు	...	రూ. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

చెన్నై పురి.

తుపాకులు!

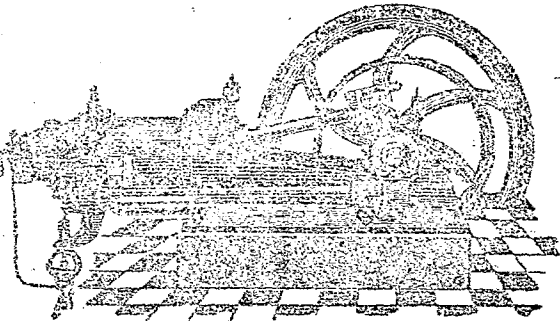
తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు, తోటాల్లు, మందు
 మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా
 విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు
 ఈ అడ్రసును వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.
 యా. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కో,
 12, పాపన్న బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రాబుసన్ సెమిడినేల్ కూడాాయిలు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గుట్టములవరకు వలకు స్పేరు
 సామానులు సహా ప్యాకులు ఉంచబడును. గుంటూరు,
 రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, శాఖపట్టణము,
 పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు,
 బల్లారి, రామ్మూరు, కారికాలు, నాగపట్టణము,
 కోయంబత్తూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో,
 మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి
 సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

డేవీపాక్స్ ను స్టీలు యంత్రాలు, గ్యాసుయింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (వత్తుల
 సిల్లకంపులు, బాంకి మంపులు, చెత్తి నుంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను
 గ్యాసుయింజను వగైరాల కువయోగించు బొగ్గుగామూపు, రేటాల్లునున్న, బియ్యముచేయు హార్లు
 షేలర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద
 విరివిగాను, సరసమైన వెలలకున్ను దొరకును. తప్పేలు తెలిసికొనునా ఉదయచేసి మాకు వ్రాయుడు.

ఇండియన్ కామర్సు అిండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ,

(బాంబిఆఫీసులు:— బెజవాడ, తంజావూరు.) ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

మనుష్యులకు వర్తనసాదము
 దోమలు, నల్లులు, చీమలులు,
 చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల
 గుల బాధల నుండి తొలగించు
 బడుదురు.
 ప్రపంచప్రసిద్ధి వడిసిన జపాను
 వారిచే తయారు చేయబడినది.

కాటోల్ పాడరు
 నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును.
 టికెట్ 1-కి అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును
 240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి అ 12

మీ ఆరోగ్యవార్తములను చీమలును వడక టిండ్లయందు నల్లులను, దోమలను, పుస్తకపేటికలను చిమ్మటలనుండి కాపాడును.
 డ్రేసి, ట్రైఫోయిడ్ మతరయా రోగములు రావలెకాటోలు నిచ్చు కాపాడుచుండును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నిమిషమైన సంతకేరకు అనేక నష్టప్రదర్శనముల నుండి అనేక బంగారుపతకముల గొప్ప బహుమతులను పొందినవి. అజాను అందు కంపెనీ, ఒకసారి, జపాన్ కాటోలే తయారుచేయబడినవి. పాడరుపాట్లమును ముదిరిమానుటకాను అర్థజానీతి కలిగిన నరికబడినను, పట్టెలూళ్లనుండి కాపాడుకాట తమ చిరుహాసా పోట్లు, బిడ్డలు, నిడివిడిగా వాగ్వినించవలయును.

పోలు నీడెంట్లు:— టి. హరతిండు కో,
 16/285 చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

దంత మార్గము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0.2-0 12-కి రూ. 1-2-0.

ఈ దంతమార్గముతో పండుతోముటలనవిగుల్లుగట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించును. నోట దుర్గంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును.
 సర్వసామాన్యముగా వాడుటకు దని యున్నది.

సుఖిభోగి మాత్రము.

20 మాత్రముగల డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 1-0-0.

కొరకు సహాపాములకు ఈమాత్రము బాగుగపనిచేయును. పీటిని తినుచు పుంజుపడినవోట శైలమును రాయవలయును. ఇవిరక్తకుడ్డికే మేహకారక బాధ్యములనుకూడ ఉపయోగించును.

అమృతాంజనము డిపో, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు

“ఆనంద గ్రంథమాలయందలి ప్రథమకుసుమము”

శ్రీ వాలీకి రామాయణము

ఆంధ్రవచనము.

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 అతిసుందరమైన పటములున్నవి. కొన్నిపటాలే మిగిలి యుండుటవల్ల కీ ప్రముఖ వ్రాసి తెప్పించినవలయును.

శాలి, ఆయోధ్యాకాండములుగల పాఠశాలకాగితము గాని కోలైందు గిల్లుపేస. ౧ సంపుటము రంగ పటములు 3 రం ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములుగల పాఠశాలకాగితము కానికోలైందు ౧ సంపుటము రంగ పటములు ౪ రం యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, 3౪ పటములు 3 రం త్రైబ్రయిడిషన్-౮౦పాఠశాలకాగితములవైన మంచిఅచ్చు, మేలైనకానికోలైందు, శాలి, ఆయోధ్యాకాండములుగల ౧౦ డిటో ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములుగల ౧౦ డిటో యుద్ధకాండము మూడుభాగములసంపుటము ౪ రం కిర్రామకాలనిర్ణయము ౦ ౮ ౦

వైగ్రంథములకు తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్, అందు కో,
 ఆనందమునాలయము, మద్రాసు.

సంఘటనలు

గుంటూరు వార్తలు.

(ఒక యాదవశతాబ్దము కద్దనందీ)

శ్రీ గవర్నరు గారికి.

గుంటూరు అక్టోబరు 21:—శ్రీ గవర్నరు గారు రాజ్ పుత్ర దినోబసం నెల 15 తేదీన మాపురమున విజయముచేయుదురు. పురజనులు సభకుడి యాచితవిధమున శ్రీవారికి సన్మానము లందించు తీరుమానుకొనిరి. గవర్నరు సన్మానపుఖర్చు రు 1500 లు ఆగువని నుద్దేశము చేయవచ్చును. కార్యనిర్వాహకసంఘము ఏర్పాటుకాబడినది. శ్రీవారికి ప్రజలతీర్పున యొక గొప్ప బొటంబు ఏర్పాటుకాబడినది. మాపురమందిర కట్టడముయొక్క ప్రారంభోత్సవము శ్రీవారిపవనే జరిగెను. జిల్లా ఆసుపత్రికట్టడముయొక్క ప్రారంభోత్సవము గూడ శ్రీవారే జరుపుదురు.

గ్రామ పంచాయతలు.

శ్రీ వెంట్లెండుప్రభువుగారి గవర్నరు మెంటులో గ్రామములకు స్వపరిపాలనాధికారము గలుగుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాము. యూనియన్ పంచాయతలు లేని చిన్న గ్రామములకుగూడ పంచాయతలు ఏర్పడుటకు ఉత్తరువు వారి అనుమతునకు జనులు శ్రీ గవర్నరు గారికిన్ని, శ్రీ శివ స్వామిఅయ్యగారికిన్ని కృతజ్ఞులయ్యుచున్నాము. ఇప్పుడు జరుగు పద్ధతులను గాకుండా నిజమయిన స్వపాలన యీ కాలము కొత్త శ్రీ. ఓ. క్రింద జరిగివచ్చినది. గ్రామములో పెద్దలు తీరుమాను చేసికొన్న పద్ధతులను భక్తులెట్లుటకు స్వతంత్రత వచ్చినది. శ్రీ అనిలిసెంటుగారి "హోంరూలు రీలు" జరిగించబోవు స్వరాజ్య పద్ధతికి ఈనూతన ఉత్తరువు మిక్కిలి సహకారమును ఉన్నది ఈపంచాయతీల క్రిమిలో శివీర్ సంబంధముయిన స్వల్పతర రులుకూడా పరిష్కరించే అధికారము యియ్యవలయునని కొంత అత్యుద్ధిష్టించుచున్నది. అట్టి అధికారము గ్రామపంచాయతీలకు ఉండేయెడల, ఇన్ని కోరుట్లు ఉండవలసిన అవసరము తొలగిపోవును. కోర్టులలో వ్యాజ్యములు దాఖలుచేసి, మూడు కోర్టులు తిరిగి, యీమాను కోర్టులలోను ప్రయత్నముచేసి, ప్లీడరుచేసి, కోర్టుజులకు ద్రవ్యము వెలుపువెట్టి అభయన గెలచినపాటుకొనే యను విధమున నీజనుల బాటలు తిరుచున్నారే, దొరతనవారు ఎందుకు ఈసంగతికనిపెట్టలేదు? తెలియకుండా యున్నది. గ్రామపంచాయతీలు ఏర్పాటుచేసి, వారలకు పూర్తి అధికారము కొంత మెట్టునకు ఇచ్చిన యెడల, దేశక్షేమము ఏర్పడును.

మామిడి సాటిలిటి.

మామిడి సాటిలిటికి వచ్చిన దురదృష్ట ఆంధ్రాకి తెలిసే యుండును. ఇట్టికి 5-6 సంవత్సరముల నుండి, మాపురపరిపాలనచేడియించిన దురదృష్టము చేరు మెనులేకపోవుటవలన ఒకమని సాటిలిటికి గలకు కీడులన్నియు మాపురమునకు సంభవించినవి. 1918-1914 సంవత్సరములో పురపరిపాలనకు ప్రభుత్వమువారు విద్యుత్తును, మునిసిపాలిటీలోని బోర్డులను తెక్సెట్టి, ఉత్తరగ్రామ నియంత్రణకు మునిసిపాలిటీ రాయెడల, కలిపియొక చోట జరిగించవలెను ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు సాదించలేదు. గాని మాపురపరిపాలన మా చేరు మెక గారును అఉత్తరువువారి సంగతులను చక్కగా బోధచేసి కొనక, మామూలు డ్రైవీనే రద్దము నడిపిరి. 1914-1915 సంవత్సరములోని పరిపాలన గవర్నరు మెంటువారు పరిశీలించేయు

ను, గత సంవత్సరములోని బోధనలను కవులకొలువారు పరిశీలించుకొనిలేదన్న, మునిసిపాలిటీ వానాటికి క్షీణించుచున్నదనియు, ఇప్పుడు ఎల్వెక్ కాబడినవారికి చేరు మెక పదవి యిచ్చుటను సమర్థించక, వేతనముగల చేరు మెకను ఏల మునిసిపాలిటీవారు ఏర్పాటు చేసికొనుటవలెనని తగు కారణములు 6 వారములలో గవర్నరు మెంటువారికి తెలియవలయునని కోరినదిగ, కవులకొలువారికి హుకుంబారి చేయించినారు. ఈ హుకుం మాపురమునాటికి ప్రవేశించగా నె.పురజనులందరు దిగులుబడి యున్నారు. ఏమి చేయగలరు? ఇప్పటికియును, కవులకొలువారు మోచనచేసికొని, లోపలను లున్నచుట్టుకు వాగ్రహము యొక్కకొని, సరి అను మునిసి చేరు మెక పదవికి ఏర్పాటు చేసికొనవలెనని చెప్పి, గవర్నరు మెంటువారికి సమ్యక్ము ప్రట్టింపెట్టుగా సమక్షమున మాట్లాడి చెప్పగలండుటకు, ప్రమాఖులను నుగ్గురిని డెప్యూటీ మేజ్ మీద ఏర్పాటుచేసి పంపి నయెడల, వేతనముగల చేరు మెక లేకుండాపోతే నని కొందరు విశేషలయొక్క సమ్యక్ము అయ్యున్నది.

పాఠ్యముజూలు.

ఈ సంవత్సరము కొంతకాలము వానలలేక వాద పడితిమి. కాని కొద్దిదినములనుండి మంచినానముయ్యున్నది. మాత్రాకమునకు మాత్రము ఇంకను నీరురాతేన.

కడవిన 11 వ తేదీ సాయంకాలము మాపురజనులందరు కలసి యొకసభ గావించిరి. అందుకు మ-రా-రా-శ్రీ, ఉప్పు భీమసేనరావుగారు ఆధిపత్యమువహించిరి. సంధ్యాపురమున, 23,24 తేదీలలో జరుగబోవు కర్నూలు ద్వితీయమండలసభ యందు, మాగ్రామ కష్టములను చర్చించు నటుల తీర్మానింపబడినది. ఈ గ్రామము నుండి ను మాకు, 20 మంది ప్రమాఖులు వెళ్తురని తోచుచున్నది. మా గ్రామమున రైతులందఱు కలసి సభచేసి ఆసభ తీర్మానములకు వైచారికి బంపుట కిదియే మొదటి యుద్యమము.

ఆంధ్రసమాజమువారు ఈ గ్రామమున నుంచి సత్కార్యములు చేయుచుండుట పురజనులకు సంతోషముగ నున్నది. వాలుగుమాసములనుండి ఆంధ్రసమాజమున మెంబరుగు. టి. నుబ్బయ్యగారు రాత్రిపాఠశాలను ఏర్పఱచి, తానం దుచితముగ విద్యావాసము చేయుచు, ఆపాఠశాలను 'ఆంధ్రసమాజమునకు దానముచేసియున్నా'ను అతడు చిన్నవాడైనను, దేశోపకారమున నిట్టివాంఛకువాడెందులకు బురజనులందరు చాల సంతసించుచున్నారు. ప్రకృతము 25 కును విద్యార్థులు రాత్రిపాఠశాలలో చదువుచున్నారు.

సంధ్యాపురమున జరుగబోవు సంఘసంస్కరణసభకు బ్ర|| శ్రీ|| భాస్కరశాస్త్రిగారిని ఆంధ్రసమాజమువారు, నిమ్మ బాత్తుద్దరణకు గురించి ఉపన్యాసమునిగా పంపుటను గడవిన సభయందు తీర్మానింపబడినందులకు చాల సంతసించుచున్నాడ.

ఆంధ్రసమాజమువారు 'దేశరామహోత్సరములు' కడు సంతోషముతో నడపిరి. మహర్షి కమినాథు, సమాజమువారందఱు చేరి సుమారు 500 మంది వీధులకు అన్నదానము చేసిరి. ఆరాత్రి కొందఱు పిల్లవాండ్లు హరిశ్చంద్రవాటకు మాడి సామాజికల పునంబుల గంజిల్లిచేసిరి.

ఇటువంటి శుభకార్యములు ప్రతి గొప్ప పండుగల యందు సాసమాజమువారు జరుపుచుండునని నమ్ముచున్నాను. సమాజవార్ని కోత్సరము జరుపవలయునని బ్ర|| శ్రీ|| చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహం పంతులవాటికి ప్రార్థనాపూర్వకముగ శేఖరు బంపియున్నాడు. వీరకొంక వీడేరు. గాక. పురవాసి.

ఏలము.

నెల్లూరుజిల్లాలో నున్న కలిచేమ గ్రామమునందలి అభ్రకపుగనులు.

శ్రీ చెన్నపురి దొరతనమువారి యుత్తరవులచక్కార మీదిగువ చేర్రాలుచేసిననేను చెన్నపురి హైకోర్టులో అఫీషియలు అసైనిగారికి చేర్చియొద్ద ఈవిగువ లాటులను 28-10-1915-వ తేదీన సాయంకాలము 4 గంటలకు హెచ్చుపాట సాదినవారికి ఏలము చేసెదను.

1. సాలుకు రు 17000 లు చొప్పున అద్దె యిచ్చుకొనుటకును దొరతనమువానికి పన్నుల నన్నిటిని గూడ ఆయనే ఇచ్చుకొనుటకును వరతు ఏర్పరచుకొని జర్నలింగుని హెంబర్లు వాస్తవ్యులగు హెచ్. ఏ. బ్రాంటుగారికి 2-11-1910-వ తేదీన వెంకటగిరి దీవగృహ భర్తకర్తయగు వెంకటగిరి రాజాగారు 5 సంవత్సరములకు కలిచేమగ్రామము కవులు ఇచ్చిరి. ఆకవులు నాయుదాలో శేషించిన కాలము నుంచేయుటకు ఆగనులు మరల ఏలము చేయవలయును. 2-11-1915 వరకును పన్నులన్నియు నిదివరకే చెల్లించబడినవి. 29-10-1912 లో జరిగిన ఖరారునామా కారము అదే వరతులమీద 2-11-1915-వ తేదీ మొదలు మరి 5 సంవత్సరముల కాలగ్రామము మరల కవులు కిమ్ముటకును. అచటనున్న కట్టడములు, ఇండ్లసామగ్రిలు, పనిముట్లు, యంత్రసామగ్రిలు, పనికిరాని అభ్రకపు గుట్టులును గూడ ఏలముసాదినవా వేయగును.

కలిచేమగనుల యొద్దనున్న ఎంట్టిగుమరలు మున్నగు సామగ్రిలు.

- 1. 36 హెచ్. పి. ట్యాగ్ ఆయులుఇంజనులు.
2. 22 కే. డబ్ల్యూ. సిమెన్సు 500 వాల్టు డ్రైవమోలు.

3 ఎల్క్విసిటీ మాలింగు 20 హెచ్. పి. మోటార్సును కంట్టోలర్సుకు కలవి.

4. సీమెన్సు రీజర్వాయర్స్ ఎల్క్విసిటీ పంపుల జతలు 65 అడుగులలోతురుండి గంటకు 11000 గాలనుల చొప్పున నాగువవి.

5. చిల్లరతీగలు రాగితీగలు స్విచ్చిగేతు ఇమ్మ లేట్లు మార్చిలు స్విచ్చిబోర్డు.

వివరములు పూర్తిగా తెలియగోరువారును పత్రములను చూడగోరువారును అఫీషియలు ఎసైనిగారి కచేరికి వచ్చిన చూడగలరు.

ఇందులకు ఏలముపాట పాడగోరువారు చెన్నపురి గనులనిబంధనలచక్కార ముల్లలని చెన్నపురి దొరతనము వారియొద్ద నుడియు కవులు పుచ్చుకొనుటకు తగిన రు వింకటగిరి మహారాజాగారి యొద్ద నుడియును సర్టిఫికెట్లు తీసుకొని రావలెను.

ఎఫ్. హెచ్. విల్సను

హాస్యము ఫర్మ కంట్టోలరు అఫీషియలు అసైనికాఫీసు

హైకోర్టు మదరాసు. 15-10-1915.

కలరామాత్రలు

కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువుపైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. ఈ పురుగులు శరీరములో జేరి రక్తమును జెరుపును. ఈకలరా మాత్రలు లోపల ఇమిడి వెంటనే విషపురుగుల జంప్రప్రారంభించి, వాంతిభేదల తగ్గించి, యూత్రము వెడలించి నాడికిప్పుట్టి కలుగజేయును. వెల 0-6-0 అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమించు జేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆపూర్వవాసనయును కలదు. ఆలోకచోర సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బాత్తుగాలేదు. వేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాను నైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందనవనము మధ్యలోనుండు యెంత నుఖయిన వాసనను అగుభవించ వచ్చునో అంతఅనుభవించును. ఇతర వాసనలు యేవేనియుండినా యీ ఆటోదిల్ బహారుయొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసిపంపుట

- వెల 1/2 డ్రామ 1-కి.రా. 0.8-0
,, 1 డ్రామ 1-కి ,, 0.12-0 వి.సి. చార్జి మా. 0.4-0 ప్రత్యేకము.
,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2.0-0

ట్రాన్స్మిట్టబోర్ నుగంధకాగ్గు ఒకటికి వెల 0-1-0.

నీటినితీయునప్పుడు ట్రాన్స్మిట్టబోర్ ను చేరును చేరినది తీసివేయవలెను. ఈగుంధ ద్రవ్యమును ప్రతి మహిమంబు గొప్ప గొప్ప పండుగల వరాణములలో భోజనము. అట్లు భోజనముడెట్లు సోకోవజెంట్లు సోకో వజెంట్లు :-ఆంట్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్స్ కంపెనీ, నెం 15కి జూమూసుగిరి, బొంబాయి. ఈవారు ఏలూరు :-ఏలూరు పురుషోత్తమ స్వామి, నెం 29, వైసబజార్ కోశ, గ్రామం నెం 30, మూడం, చౌదాడు.

రెండవ కర్నూలు మండల సమావేశము.

ఆశ్వయుజ సంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసము.

కర్నూలు జిల్లా సంఘాలలో సమావేశమవుట.

పారిశుధ్యము

ఆశ్వయుజ సంఘములను సాధించుట. నేటికాలమున ప్రతి పురుషుడును స్త్రీయును, శిశువును దీనిని పరిశుభ్రమున చూడవలసి యున్నది. పరిశుభ్రమున చూడవలసి యున్నది. పరిశుభ్రమున చూడవలసి యున్నది. పరిశుభ్రమున చూడవలసి యున్నది.

ఈ దేశమున నన్ని సంస్కారములను మూలధారముగా గానియు, మూలమహాశక్తియును "హిందవధర్మము" గాను మనసు భావమునకు బుడచియున్నది. ఎన్నియో రాజ్యములు నెలకొనినవి. మారుమ్రోవి. కాని ఈ పురాణమతము నిలిచియున్నది. అది ప్రాచీనమైనది. ప్రజల మతముగా కరకున సంస్కారమే మన జీవనమునకు యోగ్యమైనది. ఈ పురాణమతమే ప్రాచీనమైనది. ప్రజల మతముగా కరకున సంస్కారమే మన జీవనమునకు యోగ్యమైనది.

ఇటీవల మనదేశమున అనంతమగుచోటుల నెల్లయును మంచితావులను త్రవ్వించి మంచితాధారముల నేర్పరచుటకు ఇతరవిధముల ఆశ్వయుజునికి తోడ్పడుటకు ప్రారంభించియుండుటకు కృతజ్ఞతను సూచింపవలసి యున్నది.

ఆశ్వయుజుని బాగుచేయుటకు మొదటి సోపానమిది. మండల మంత్రుని నాధ్యక్షితు శత్రువులను, శత్రువులను పట్టు లిదియును నిర్ధారణగా నిర్ణయింపవలెను. కలరా యాకాలములలో పాడమైనవలకు కనిపెట్టివదిలించుటవలెను. వీనికి ప్రతికారముల నరసి గట్టిగా పరిశ్రమచేయవలెను. అది పరిమిదమండల ఆశ్వయుజుని తగిన నిబ్బందితో నేర్పరుట యత్యవశ్యకము. ఇదివరకును పర్యటన వైద్యకాలముల గాక బొమ్మలలాంటివల సాయమున విషములను బోధించుచు ఆశ్వయుజుని నిత్యము చిత్తావృత్తి చేయుచున్నది. ప్రజల కందజేయు చిత్తావృత్తియను పనిపెట్టుచు సంతక జాతరలు జరుగుచోటులకే కాక జేయకలేబడిన జనసంఖ్యగల గ్రామముల కన్నిటికిని దర్శనమిచ్చుచు పరిశుభ్రము పర్యటన వైద్యకాలములను పర్యవేక్షించుచున్నది. ఈతెన్నన స్థానిక ప్రభుత్వము నాదు విద్యాధికారులములను పరిశ్రమించి బిడ్డలను, క్రమక్రమముగా విద్యార్థులను ముఖ్యోద్యమములను విద్యార్థులకు నుపన్యాసములను మూలకముగా నుపదేశించుటను నాశ్వయుజుని విశేషములను వివిధములను పరిశ్రమించుటను గాకయుని సమ్మతమున్నది. ప్రాంతీకుల కనిపించు గాని సిద్ధముచేసియుండు కలరా, శిశువులకు కరకులములను ఉపాధ్యాయులకు పనిపెట్టించి నాగుచున్నట్లును బోధించుటలో వాని నుపయోగించుటయు చేయుట కర్తవ్యము. ఈగ దోమల యొక్క జీవితచక్రములను బానిసి రోగవ్యాపనమునకు గల సంబంధమును అసంబంధమును తెలుసుట చేయవలసిన ప్రతికారములను ఇట్టివిధముల తెలియబరచు వలయులను బొమ్మలను నిర్దేశించి విద్యార్థులముల ప్రదర్శన గాగరములలో నుంచి యువనల చిత్తములను రంజింపజేయు రీతిని రోగములను మోసివేసి బోయి వ్యాపింపజేయు ఈగ దోమలయొక్క ప్రదర్శనమును చక్కగా తెలియజేయుటకు యున్నది. మండల పాతమును గోడ తామరమును తోడపడుచేసి అచిరకాలములోనే

అచిరక కర్తవ్యము కర్తవ్యమును మంత్రసాధనముల ముగా కలుగుచుండు శిశువులకును తగ్గి, గ్రామసేవల పారిశుధ్యము గుర్తియై, శిశువులముల అణగి, ప్రజల తమ సౌఖ్యసౌఖ్యములకు తామే కారకులగుటను గుర్తించుటకు ఇందు రాగలదు. విశ్వసించుచున్నాము.

మరుగున దొడ్లు.

గ్రామసేవలో మునుగుదొడ్ల విషయ మేమత్యవశ్యము గనుండుటలేదు. పట్టణవాసులలోను నంతకుండు మేముగా నున్నవని చెప్పుటలను. అన్నియునునున్నాను అన్నియును నిసాల్మీలలోను ఒక్కొక్కచోటికి 2000 లకు మైదిన జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామములోను 50 లకు మైదిన శిశు నియంత్రణతో కలిపి అచ్చటవచ్చు మరుగునదొడ్లను గాక ఒక్కచోట ప్రత్యేకము వచ్చు నిర్బంధముగా వసూలుచేయవలసివచ్చును నానుభవము. ఇదియున్నతమ ముఖ్యోద్యమములలో ఒకటి. మరుగునదొడ్ల అభివృద్ధి కరములను రోగకారములను పరిశుభ్రము పుట్టింపు. ఈమరుగునదొడ్ల శిశువులకు అలభ్యము కారకము. మరుగునదొడ్ల నిర్మింపట్టణాశ్వయుజుని ప్రముఖ యొకరు నుడిచియుండుట కారణము లేక గాదు. కావున ఇతర రాజధానులను దాధారమేర్పడియుండుటలేదు మన రాజధానిలోను మరుగునదొడ్లకు ప్రత్యేకముగా పన్ను వసూలుచేయు నాచారమేర్పడి తీరవలయునని సామాన్యి చెప్పుచున్నాడు. వంగరాష్ట్రమున నిర్బంధముగా వసూలుపన్ను మొత్తము పన్నులలో నూటి 25-1- పాళ్లు. బీహారు ఒకప్పుడొక 21.6 పాళ్లు. బీహారులో నూటి 21.6 పాళ్లు, మన రాజధాని రాజధానిలో జీతమును కూర్చు పునవించుచున్నది. నిర్బంధమును పన్ను మరుగునదొడ్లకు విధించవలసినట్లు కింతకుండు ప్రజల నిదర్శనము లనవలసివచ్చును. గ్రామసేవలలో పంచాయతీలు ప్రోత్సహించుచున్నవి. ఇప్పటికే మరుగునదొడ్ల పనియందుకు క్రిందిగా తులు తప్పక తమధర్మమును విధిగా నేర్పరచుట. అప్పుడే గ్రామ జీవనమునకు వారి సహకారమును సంతయుపయోగకరమైనదియు బహుమతగలదు. అప్పుడే ఏమి యొకప్పుడైన నను తనపని తాను తప్పక చేయునని సాంఘిక జీవనమునకు నత్యంత సహకారమును గౌరవము పొడమైన పరస్పర విశ్వాస స్వయం సహకారములు గ్రామప్రజలయొద్ద చూపబడుట ముఖ్యమగును. ఇదియు ప్రభుత్వమునకు స్థానిక ప్రభుత్వమునకు గాని గ్రామసేవలలో ఆశ్వయుజుని గాని టులించియున్నాడు వాని నుపయోగించుటకును సహకారమును వ్యక్తులతో నానుభవమును వ్యాప్తిచేయు సంతోచములు కాట్టియు పద్ధతులను నిర్ణయించుట ఆయా యధికారుల ధర్మము యున్నది.

స్వచ్ఛరీతి.

ప్రజాసేవ జీవనమును సుసంకల్పగమనమునకు యొచిలిమీరు అనుభవమును సుబంధించి చట్టముల గురించియు ఆసంఘ సంబంధమును నాదాయ వ్యవస్థలను గురించియు ఆసంఘమునకు లోకసౌఖ్యములను సువిధము నాసంఘము బుద్ధిమతంతో నానుభవించుటకు శక్తిగలగా సుందరతని యొక అమెకా విశేషమును ప్రాయమున్నాడు. ముదన విజయము నిశ్చయమును సమృద్ధిముడి సుసంకల్పము మేము నడ ప్రతిగృహము జనాభా రోగములను విశ్వాసము పుట్టించు దవ్య ప్రజాసేవకర్తలను సాధ్యము. ఇట్టి ముఖ్యోద్యమములకు టప మింట ప్రభుత్వ ప్రాయమున్నది "ఆపవృత్తు" కానన నిర్మాణ మొనర్చుటకు ముఖ్యమైనది. ముఖ్యము నాగరికమైన చాలదు. నగరీనుల జీవనము ముందుగా నిశ్చయమును పునాదును పుట్టియు భాగవ్యాప్తమును కలుగజేయవలెను. ఈరీతిగా రాజకీయ విధివిజ్ఞానమును పురోధించుచు కర్తవ్యమును నెరవేరు గానియున్నానే ప్రాంతీకులకు ముఖ్యము. సాంఘిక విషయములలో నిష్పత్తికిని "పంచాయతీ" బలవత్తరము యున్నది. దాని నిర్మాణమును ఇరసా జీవించుచున్నది. దలవోషముల కేమి, మరదోషములకేమి ఆయా పంచాయతీలను ఆయా పరిస్థితులను నిర్ణయముగా నిర్ణయించు రోగములను రోడ్లల విషయములలోను తాగుట విషయములలోను పచ్చిక బహుళవిషయములలోను

బండెనాల విషయములలోను కల్లెల విషయములలోను బావుల విషయములలోను పారిశుధ్య విషయములలోను స్వల్ప నేరముల విషయములలోను సంతక జాతరల విషయములలోను నిర్దిష్ట యెడల కార్మికేంద్రపు గాయను నునువునట్లు అనేక పరిపాలనా విషయక సమస్యలను కార్యనిర్వహణ సమస్యలను తమంతట తాము తీరిపోలవు. వైదికమును లన్నిటను గానియున్నట్లు కర్తవ్యము నుతానా నుకలదు. అదియే యభివృద్ధికి కారకము లవుననుటకు సంజేహములేదు.

యూనియనులు, తాలూకా బోర్డులు, జిల్లా బోర్డులు, పట్టణపాలక సంఘములు మున్నగు వానివై అధికారకర్తలు మా జమాన్యమంత తక్కువచేయవచ్చునో అంత తక్కువ చేయవలయుననుటయు, ఈసంఘములలో నాల్గింట మూడువరకు నిర్వచితులే యుండవలెనుటయు, అధిక సమస్యలలో సీసంఘములకు పూర్తిగా స్వాతంత్ర్యముండవలెననుటయు నిర్ధారములుగా సంగీకరింపనియెడల స్థానిక స్వపరిపాలన యనునది నిజము కాబోదు. సభ్యులకు విషయములలోని చుట్టు తగిన జవాబుదారి యేర్పడవలెను. కావున వీరివిషయమై వ్యాఖ్యానమే యనవలయు. వీరి నటుండనిచ్చి ముఖ్యముగా వాలోచింపవలసిన విషయమొకటికలదు. వసుంధికలమార్గములు జమీన్దారులకు లభించుటలేక నభివృద్ధియే యగుటకు వీలులేక వచ్చుచున్నది. గ్రామనిర్మాణపండితులను ఆశ్వయుజుని ప్రతినిధులను బోధించు ముఖ్యమైనదొడ్ల కలలోనిమాట యగుచున్నది. ఎంతకాలమని స్థానిక సంస్థలు వైకుండి యున్నవను దానములమీద నాధారపడియుండగలవు. ఈ దానముల కర్తవ్యము యాచకుని కంతస్వరమే నిర్ణయింపవలసియున్నది గదా. బోర్డులకి టోటాల్ గేటులలో రు. 10,00,000 లును ల్యాండు సెన్సులకు రు. 10,00,000 లును ఆదాయము వచ్చుచున్నది నిజమే కాని మరియొక్క యాదాయమును మాత్రమార్గము మంచిచేయుట లేదు. అనేకము ల్యాండు సెన్సులకు హెచ్చింపవలె ననుచున్నాడు. అది పరిపరము కాకపోవుటే కాక యనంత దాయకమునుగూడ నకుటకు డిస్టిక్టుబోర్డు తెచ్చి యో ఆ యుక్తమును ఖండించుటకుయే తారాణము. న్యాయములోనిచితిమేర నేరదాయమున కనియేమి స్థానిక దాయమున కనియేమి భూమిమీద నిష్పత్తికే కావలసి సంత పన్ను పడియున్నది. మరియొక యాధారము నాకు దొరుకుచున్నది. ఆబ్లాక్, ఆఫీసులమీద పన్ను ఫలవంతముగ ములను జూడగలదు. వానిములకముగా సమూహ పన్ను ప్రతిసంవత్సరమును ప్రస్తుతముగా పెరిగిపోవు చున్నది. డాక్టరు పీయరసున గారవట్లు ఆపన్ను నిష్కృత నిష్కపడనివాడు దానిని తప్పించుకొనుటకు స్వతంత్రముగా నున్నాడు! ఈ పద్ధతులను ప్రస్తుతముగ నాను తగ్గించ నెంచుచుండు సంతకముల పన్ను వీరిమీద నెక్కించుచు పోవచ్చును. అట్లు వసూలైన ప్రభుత్వము విద్యకును పారిశుధ్యమునకును వినియోగించు కొనవచ్చును. దేశమునకును మెరుగునకును నీటికిని భంగకరములకు నుపయోగపడే పన్నును మెరుగుటకు ప్రత్యేకము న్యాయవిద్య యవసరమని నాను దొరుకుటలేదు.

అన్నిటికంటెను అచిరకాలమున ఆబ్లాక్ సెన్సువైదిక యెడల ఇప్పుడు ల్యాండు సెన్సులకు వసూలుగుండు రు. 10,00,000 లు గాక మరియొక రు. 10,00,000 లు వసూలు కాగలదు. బహు వ్యయ కాలములోనే లక్షరూపాయలవరకు నెక్కితగ్గ ప్రాంతీకులదగ్గర నెచ్చునెట్టవచ్చును. ఇది యేలయు సభిమతముగాదా! గ్రామ పంచాయతీలకు న్యాయవిద్యార్థి కారములన్ని ఫీజులు కొంతవరకు వసూలు చేయవచ్చునని నియమించివోమకొంత, యాదాయము రాగలదు. వానిని గానియున్నా దీక్షములు పెట్టుటకును పశుభిక్షము గమనింపటకును వినియోగించవచ్చును. ఈరీతిగా క్రమక్రమముగా ప్రజలకు స్థానిక విషయములలో తోక్తులు కలిగించుచు గోయినయెడల అచిరకాలముననే వారు విరాసమునంది యొకకు బలవత్తరమును నిర్వహణాధికారమునకు నర్హులగుచుండుటకు సంజేహములేదు.

తాలూకా బోర్డులు జిల్లా బోర్డులలో నిర్వచిత సంఖ్యలను ఆర్థికసంఖ్యలను మూడింట రెండువరకును పెంచుటకును స్థానిక ప్రభుత్వమునకు తలపెట్టుచున్నారని వినుటకు సంతసించుచున్నాను. కొందరు నియమములకు పరిభ్రష్టములై లాభాలాభములను స్వల్పములకు పురోహతులముల లాభాలాభములను కనిపెట్టుటకు నేర్పరచి ప్రభుత్వమునకు స్థానిక సంస్థలలో ప్రజాప్రతినిధుల పూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును నిజము చేయుటకు త్వరలో ప్రతిపత్తిచేయుచు గాక యిది యెదురుచూచుచున్నాను.

అధికారాధ్యక్షుల విషయమున ఇండియా ప్రభుత్వము వారంతోయూరము తమకు నడచియుండుట విచారము. వారి ననుసరించి జిల్లా యధికారిని దివిజనము అధికారిని అధ్యక్షుల నుండి తీసివేయు నెడల వారికి మండలపు లాభములు దృష్టి యందు నుండకపోవును! బుద్ధిమంతులగు అధికారుల యభిప్రాయము వారికి శ్రేయస్కరము.

ఆయన నొక్కవిషయమును స్మరించుకొనుట మంచిది. దీనిని గూడ అధికార తాలూకాలోని స్థానికులు కార్యక్రమమున బెట్టరలసినవాడు. అట్టివా డార్జియములను తేములగా విశేషకోర్కము కలవాడుగా నుండరాదు. అనిని తాలూకాలోని స్థానికుల అధికార కారణముగ సభ్యులొకరిని బోర్డు వారు చేయు తీర్మానముల నాతడు కార్యముగా పెట్టనట్లు నియమించుట వ్యాయముగానుండును. అప్పుడు ప్రజల స్వపరిపాలన ప్రభుత్వాధికారులు | మంచి నడిపించుచును. ఇప్పటికి అధికారాధ్యక్షులను తాలూకాలోని స్థానికుల కేర్పరచువాచారము బాగుగా ప్రారంభమయిపోయినది. ఇక వెనుకకు మరలుట పొడిగాదు. 1912 లో ఏ యాచారము ప్రారంభమయినది మొదలు ఇది చక్కగా సాగుచు నేయున్నది. అధికారాధ్యక్షుల పరియు ననుత్పత్తికరమయినది చెప్పుటకు విలువలేదు. ఇట్టి సందర్భములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నాదమున కర్థమలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వమునకును మద్రా ప్రభుత్వము బలవత్తర కారణములే నెదిరికారుల సభ్యత్వము వియమించుట తగదని నిరూపించబడునట్లు ఈ తాలూకా బోర్డునకు నధికారాధ్యక్షుని నియమించునకు వ్యతిరేకమునకూ కలుగకుండునని మౌదయత్రావ్యకముగా నున్నది.

ఆయుధముల లెక్కలు

అటవీ మండలమున నీ మండలమున ఆయుధముల లెక్కలును గురించిన సమస్యకంటెను ముఖ్యతరమగు సమస్యయొందజాలదు. 2000 మైళ్ల అడవిగల ఈజిల్లాలో 1911 వ సంవత్సరమున లెక్కల సంఖ్య 782 గలదని. 1912 లో 1000 అయ్యెను. తరువాతి సంవత్సరము 1913 లో 1000 అయ్యెను. అటుపిమ్మట సులభమైనది యేమి కారణమునో 1914 లో సులభమైనదియైపోయెను. ఈవిధముగా సంవత్సరములకు చోక నష్టములు వాటిల్లుచుండుట సందేహములేదు. ఆయుధములగులవాడు వారిని దుర్వినియోగము చేసినది యనుటకును కారణములేదు. ఆయుధముల లేక పోవుటవలన నెంతటి కష్టములు వాటిల్లుకో చూడుకు. కొంద జాబులలో కొమిటింటి దోపిడీజరిగినది. గ్రామస్థులు సాహాయ్యము పోగా దొంగల రాళ్లు విసిరి. గ్రామాధికారులు చచ్చిరి. ఏమిచేయు గలరు. దానిని తమ నా యైన మాయమొనవలెను. కొంగలను ఎరువపడి వారు మరలించు శిబిరము నైనను నెత్తి మీదికి తెచ్చుకొనవలెను. తుదకు గ్రామాధికారులకైదును లెక్కలనుండి యుండియేమిట కోమిటి కెంత వేదవ్యతిరేకముండకచ్చుకోరా! అవునంటే యూరలోనికి రావులు దుష్టత్వమునుచొచ్చి విచ్చలవిడిగాతిరు గాడుమందువచ్చును ప్రజలమీదయరలెన దైవమును స్మరించుకొనుచు చేతులుతోడుచు కొని పడియుండవలసినదే కాదు! పాణ్యము ప్రాంతములలో భూములలోని తుద్రుకములకు భయపడికా లెక్కలు ప్రాంతస్థులకు నుపయోగించుకొనలేని స్థితినియందవలసివచ్చుచున్నాడు. ఇటీవల పాణ్యమునంద నొకతొలకలో చచ్చివులిని లెక్కల చుట్టూలల ప్రక్క జొన్నపాలములలోకి ఇతర మృగములు గుమిగూడియుండెను! ఇట్టి పరిస్థితులలో కొందపిలుల గ్రామములలోనైన, లెక్కలను తగినంత ఇయ్యరలసినదని, నొక్కప్రాధింపుచున్నాను.

నీటివనతి

ఈజిల్లాలోని నన్ని జిల్లాలకంటె తక్కువ నీటివనతి గలదనిపడవదనము యతిశయోక్తి కాదు. 2600 చదురపు మైళ్లభూమిలో 1000 చదురపు మైళ్లకు నీళ్లవనతి కల్పించబడినది. అనగా నూటికి 37 వంతున వనతి యేర్పడిన దనుట. అందులోను 20 చదురపు మైళ్లు భూమికి తటాకము లాధారములు. 30 చదురపు మైళ్లు పావులయాధారము క్రింద నున్నది. 30 చదురపు మైళ్లు ప్రభుత్వమువారు తీయించిన కాలువలవలన పొగడుచున్నది. ఈవిధంగా నీటిల్లాలో నీటివనతి మార్గములు ఎకాస్వల్పములనుటస్వప్నము. దుర్భిక్షముతో నధికమానమున కట్ట తటాకములలో నీరుతక్కువనుటయు సందర్భించుచున్నది. దీనిని నవనయించుటకు మార్గములు లేకపోలేదు. ఉదాహరణార్థము పాణ్యం చెరువులోనికి వంకను త్రిప్పినయెడల వంతరమును నీరుండునట్లు చేయవచ్చును. ఇదే విధముగా అనుమానాస్పదములను తెగలో చేర్చబడిన చెరువుల యాధాములను నభివృద్ధిచేయుట కాలోచించుట యత్యవసరమని పోచుచున్నది.

ఆంధ్రోద్యమము.

అన్నిటికంటెను 10 లక్షల యకరములకు నుపయోగకరమగు తుంగభద్రా ప్రాంతము పరిశోధకపోవుటయే గొప్ప వివాదకరమయిన సంగతి. దానిపై నెంతయో ఖర్చయినది. అది పూర్తిచేయు నెడల దక్కనజిల్లాల కత్తయివయోగకారి యనుటయు స్పష్టమయియున్నది. కాని ప్రజల మొరలు సక్రమముగా సజీరముగా వివరానందునను ప్రజాప్రతినిధులు విషయములను గట్టిగా విచారింపవలయునని నీ ప్రాంతము బొందానీయముతో నాడబడినదనుట నిష్కర్తము. మన ప్రతినిధులకు పలుకుబడి లేకపోవుటయే యింతటికిని మూలకారణము. ఇదియే పరిష్కారమునను ననుభవించుచుండు మౌద్యము వేదనకు కారణము. మా లాభము విషయము చచ్చునప్పుడు అదియేదో నగమ్య గోచరముగా దృష్టినండి వదిలిపెట్టబడుచున్నది. ఇది బునాదిగనే ఆంధ్రోద్యమ సమస్య బయలుపడినది. ఈసమస్యకు ముటుము భాషాధారముగా నేర్పడవలసిన యాంధ్రీరాష్ట్రము. పదునొకండు తెలుగు జిల్లాలకును ప్రత్యేకమగువిశ్వవిద్యాలయస్థాపనమున నీయద్యమపు నుద్దేశములతో నొక్కటి ఆంధ్రులకు గుణవత్తర పరిస్థితి లేర్పడుటకంద్రోధాష్ట్రమే సాధనము. అప్పుడుగాని తనకు ప్రత్యేకమగు చరిత్రమీదను, వాఙ్మయముమీదను ఆచార వ్యవహారములమీదను నాధారపడిన పరిణామము నైక్యముతో సంపాదించుట కాంధ్రీభూమికి నవకాళమబ్బుకాలదు. నిన్న నేటివరకును దత్తమండలములలో కళాకాలముండలేదు. ప్రభుత్వాధికారుల కంటియెరుట లేని నాడు మానసము నెరుటను నుండకపోవుటగా చిత్రియలేదు. దూరమందుండి పలుకుబడిలేక పోవుచున్నదని తలంచినవారు నూతనోద్యమమును ప్రారంభించినారు ఇయ్యది కాలిదిన పోట నెల్లయు రంగమును చిత్రించజేయుచు పుష్పింపజేయుచు ఏకీభావ సౌరభమును వెదజల్లుచు గంభీరముగా ప్రవహించుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమమును దీనికోక పేరుటయే మాత్రమగుచున్నది. ముఖ్యముగానిది మౌద్యములలోని అభిలాషలకతయును పోకడయని మనము గ్రహించుట యత్యవసరము. ఆంధ్రుడైన ప్రతివాడును నీమర్మము నెరిగి యున్నవాడుతో నీ ప్రవాహము ననుకరించి దేశమాత నారాధించి తత్కలముగ నింకను గభీరమగు హౌదన జాతి మతములే ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము నీడన స్వపరిపాలనను సంపాదించువరకును విధి విరాచములేక పాటుపడుటకు సర్వేశ్వరుడు తానుచూచును శ్రద్ధకు ప్రసాదించుచు గాక యని నేను చున్నాను.

అల్లాటప్పా కబుర్లు

తెలుగు పేదల్లలో ఈనడుమపట్టకభూమి నిలయునాయి. వారదుకు కనపడుతున్నాడు. రంధ్రాన్వేషి వినుటలేమందా వస్తుంటాడు- కలగూరగంపలు అన్ని కర్మలయిపోయావి. దారి కబుర్లు తగుల్తూనే ఉన్నవి. వరాళులందు పరామర్శ చేస్తూనే ఉన్నాడు. ఇరన్నీ కథలుగానే చదువుతున్నాడు. కాని మా బుట్టిలో బంకమట్టే ఉన్నది. అందుచేత ఆకథలో ఉండేనూటి పోటీమాటలు తమాషాలై పోవున్నవి. మీరన్న న్నాచదనండి; ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదట మనకుపంచిపెట్టించేటటుములు, ఉండ్రాళ్లు; నాటికుదికి తక్కువలోవే తక్కినవన్నీ. ఆ ఉండ్రాళ్ల దెబ్బలకు లోకువే తక్కిన పన్నీడి దెబ్బలన్నీ. ఆమడుములూ, ఉండ్రాళ్లు మాడంగానే నుండెను, దువదబట్టొట్టొనేవి. మొఖం కలకాచేది. చెయ్యి నెత్తిన గోతేది. ముక్కులోనుండి నెచ్చుని కాలినచ్చేది. ఈనడుంగా అది దిగునుతి అడదలేదు. అందుకోసమే తెలుగుపిడుగులు చప్పుంగా చల్లపడ్డాయి. ఇప్పుడు మాకది పంచిపెట్టాలి. ఏమోచెప్పినాచి అనుకోవద్దు.

ఇక టప్పా వివృత. ముచ్చటగా మూడేడ్ల యింది. లిమిటేషన్ బాధ అయిపోయింది. సభలో తీర్మానాలు పాట జేసినవి. పోతన్న గారి స్మరణచిహ్నపుమాట పుటకలోనే చచ్చి పోయింది. ఒకాయన ఒంటి మిట్టన్నాడు. ఇంకొక ఘనము ఒరుగల్గన్నాడు. ఆంధ్రులన్నిటికీ నున్న జాప్తేళారు. అసలు సంగతేమిటనైంది. కేశవపల్లి గారు కాబోలు దీన్ని తీర్మానించారట. సభికులుభరి, భరి అన్నారు. పత్రికలు పాటలు పాడి అలసినవి. ధర్మాత్ము లందఱూ దండిగా లెక్కెయ్యచ్చారు. దమ్మిడి యిచ్చిన పాపాన ఒక్కరూ పోలేదు. ఉన్న సంగతి చెప్పిజేకాను. ఆంధ్రుల లాసంగతి మఱచి పోవచ్చు. కర్మకు భయపడడం మాటలకర్మకు భయ పడకుడమని మూటలు ఖర్చుచేస్తే మనముమందుకుకస్తామా? నక్కను జూచినవారంతా నేటకాండైనంట. ఏలాగు వీరేశలింగం గార్ని మనము నెక్కిస్తామి? నూరు గ్రంథాలు చాళివామా? ఇల్లనాకిలి, కులం గోత్రం, మనము లోకానికి

ఉపకారం చేయడానికి కదివి నామా? టవునుమా? గట్టించామా? అనాథ శరణాలయాల స్థాపించామా? దేవుడే దిక్కుని నిల్చి వితంతుల నానందించామా? స్వాస్థ్యము, పితృస్థితి, పౌత్రము, అన్ని మనము విస్మరించి లోకానికిధారపోశామా? ఆంధ్రీ పత్రికలో ఉన్న కారణాలు చూశాను. దేశమాత దీన నలకు సంతోషించాను. చంకలు గొట్టినాను. అయిన దేవుడని ననుస్కారం చేశాను. ఆరునగనక మామూలులో ఉన్నవాడై నట్టుయే బ్రహ్మరథం పెట్టించుచున్నా గదా అనుకున్నాను.

మృణు పేదల్ల కథ కాస్త నాస్తికమైనాచూశాను. అమ్మో! అట్లా చాస్తే బ్రతుకున్నదా ఇంకా? సంపాదనలు ఇతల్ల గ్రంథాలు వారు విమ్మిస్తారు. లోపాలు బయటపెస్తారు. అన్ని చక్కట్లూ చక్కగా చెప్పతారు. పత్రికల్లో లోపాలు దిద్దుకోరు. అదేమంటే పోతన్నానం లేదంటారు. అమాటించే నోరు మూసుకొని రావలసి వస్తుంది. కొంచెంపోతన్నామనిస్తే కాని సమాచారం బయటపడదు. వీరభద్రీరావుగారి ఆలస్యమో, విజ్ఞానచంద్రికావారి తాచ్చారమో; తెలియదుగాని తెలుగు దేశంమాత్రం అమ్మోస్తున్నది తెలుగుపిల్ల కాములు ఆంధ్రుల చరిత్ర మూడోభాగం కోసం గుటకలు మింగుచున్నారట. ఆ చరిత్రాత్ములం తాగడానికి దోసిల్లు ఒగ్గిబూర్చున్నారు. మొన్నటిపొకటంతో నీళ్లు వదిలినారు. రావుగారికి మండలివారికి ఏమొనర్చుకొన్న సందేహం ఉన్నట్లు చంద్రికలోచూశారట. మండలివారికి నవలల బహుమతిమీది మోజ తీరి, నాటకాల బహుమతికి బయలుదేరినారని అనుకుంటున్నారట. “ఇక ఆంధ్రీచరిత్ర యెక్కడిది? మహారాష్ట్ర విప్లవభావము మాయమెటికి వస్తుందా?” అని లోకమంతా అనుకోనేవారే. నవలలకు ధారబోస్తున్న రూపానుల్ని, ఆంధ్రులచరిత్ర కిస్తే అది పూర్తి కాకపోతుందా యని కొంత మంది అన్నారు. ఏమి గందరగోళమో. ఈషోభ యెరికి తెలుస్తుంది? విన్న సంగతి చెప్పినాను. నన్నెకరూ కోపము చేయవద్దు. చేతనైతే లోపము రాకుండా దిద్దుకొండి.

అన్నిటికేమిగాని, ఇంకొక అడానిడిపుట్టింది విన్నారా మనబట్టి నాండ్రలో? ఏమిటంటిరా? విద్యార్థులు సభచేతరారట. మమారు పడినెలలనుండి ఇదేగోల. వాండ్రను వద్దంటే ఊరుకోరు. బహు దుకుట పిల్లకాయలు. బహుమతుకు దనము వాండ్రకున్నది. కానికాస్త పెద్దవాల్ ఇంటిపెత్తనానికి రాగానే తెలుగుపిల్లకాయలు అన్నీ మలుస్తారు. వీరు సభ చేస్తారట. ఆంధ్రమహాసభలో దిగుకుంటారట. సభచేతు వచ్చు. దేశాని తిరుగవచ్చుగాని; తీర్మానాలు ఆచరణలో పెట్టటానికి పెద్దవాడొప్పుతే దిగుతారేమోనని నాకుభయమవుతుంది. ఈమూలకంగా చదువు నన్ను ముప్పుకుండేవో; అది సందేహమే; అటలు, పాటలు, చదువు. సంస్కృత, వ్యాసాలు చాళియడం, కావ్యాలు చాళియడం, లెక్కెయ్యట అట్టెండుకావడం, లెక్కెయ్యచెప్పడం, ఇన్నివయలు భంగంలేకుండా జరుపుతూ మన పడుచుబాండు సభకు చక్కగా నడిపిరా మనము బ్రతికినట్లే మనజన్మ కడలేరనట్లే. ఏమవుతుందో చూస్తాంకద?

నిజమంటే నిష్కారంవస్తుంది. ఉన్నమాట అంటే ఉలికి పాటుమెక్కును. కన్యాకులంకూడ దన్నువారిలో నెంతమంది అడిమానుకున్నారు? వరకులంకూడదని లెక్కెయ్యిచ్చిన కూరులలో నెంతమంది ఆవ్రతంపట్టినారు? పుత్రశ్రమ వృద్ధిజేయవలె; దేశంవృద్ధిలోకిరావలె; ననిఅన్న క్రిమంతులలో యెంతమంది ముందడుగు వేసి రూపాయలసాయల మూకులుకోసేవేనాన? నిన్ను జాతులను ఉద్ధరించరలెనని వ్యాసాలు వ్రాసినప్రబుద్ధుడు తానుస్వయంగా నయలకేమిని చేసినామా? ఊరకమూలల గూర్చుండినావలె పేదల్లలోవీరావేళాలు బుట్టబట్టు వ్రాస్తే ఏమిలాభముఉన్నది? అందఱూచెప్పేవారేఅయితే చేసేవారెవరట. పులినిమాచినకక్క వాతపెట్టెకొన్నదట రామమోహనాచుడు, విద్యాసాగరులు, ఇట్లాగేమాటలుజెప్పి, ఆకాళంమాసే నారా? వారుమందుపనిజేసి, తగ్వాత చాళివాస్తీలు పుస్తకాలలో కనపడుతుంది. మీరు అట్లాగే చేయండి. వాకు నెల వియ్యండి. “అల్లాటప్పాలోనిక మొదటి లోకాటా”

ఆంధ్రుడు.

గ్రంథాగారము :— రామరావుపేట ఈ గ్రామమున లగు డి. సుబ్బారావునాయుడుగారును మరికొందరు పెద్దలును పిన్నలును చేరి దారపురెడ్డి అప్పలనాయక కవిగారి పేరనొక పుస్తకభాండాగారమును స్థాపించ తీర్మానించుకొనిరి. ఈ కార్యమునకై యిప్పటికి రూ 1000-0-0 లు ప్రోగ్రెస్ చేసిరి. ఈ పుస్తక భాండాగారమందు అప్పలనాయక కవిగారిచే రచింపబడిన సహా గ్రంథములు తరుచుగా పంచిపెట్టుదురు. ఈ కార్యము పూర్తిఅయిన పిమ్మట నాయుడుగారిని పీఠచెదరు. ఇట్టి మహోద్యమము లెంతయు నాంధ్రలోకమునకు శుభముచకములు. అని కే. నరసింగరావుగారు వాయుచున్నారట.

విషయానుక్రమణిక.

కుటుంబవాక్యాలు	2
కర్నూలునుండల సమావేశము	3-4
జిల్లాటెస్టాకలు	4
సర్ హెన్రీ కాటన్ గారి చరిత్రము	5
ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్	5
ప్రభావవ్యాసము:-	
కర్నూలునుండల సమావేశము	6
విరోధవాదములనుగ్రాహించు	
విదేశ భరితము	7-8-9
వృత్తాంతములు	10-11
ఇంగ్లీషు తిండివాక్యాలు	12-12వ, 12వ, 13
ఆంగ్లప్రభుత్వము-ఆధికారము, ప్రాచీనము కా న్యాయము	14
కాభి, జాబులు	

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 25 వ తేది

సోమవారము

కర్నూలు రాజకీయమండల సభ.

ఆంధ్రదేశము నందన్ని మండలాలులందును మండలసభలుగూడి నిర్విఘ్నముగ వ్యవహారక్రమమును నడుపుచున్నవి. రాజకీయ సభలందు జర్మి పబడదగిన విషయములు కేవలము మండలస్థాయి హారములకు సంబంధించినను సభాధ్యక్షులును నాహ్వార సభాధ్యక్షులును విమర్శన మునకు బూతుకొనియెడి విషయము లనేకతరగతులకుజెందుచున్నవి. మొదలను బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునకును హిందూసామ్రాజ్యమునకును గల సంబంధము విచారించబడుచున్నది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములోని ప్రధానాంతర్భాగమైన హిందూ సామ్రాజ్యము శేషించిన రాజ్యములకుగల స్వపరిపాలన స్వత్వములను గలిగియుండ వలయునను వాదము యుద్ధారంభము నుండియు బలపడి బ్రిటీషురాజనీతి జ్ఞులచే నామోదింప బడుచున్నది. ఈవిషయమై సభాధ్యక్షులు శా. నరసింహాచార్య శర్మగారు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాం తర్గతలైన స్వ రాజ్య స్థాపనము హైందవుల యాకాంక్షయని తెలిపియుండిరి. ఆ ఫలప్రాప్తికై చేయదగిన కార్యము లనేకములు గలవు. కాని హిందూదేశమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము, ప్రజాప్రతినిధుల కార్థికవ్యవస్థలపై సంపూర్ణాధికారము పైవ్యసంస్కారము స్వరాజ్య ప్రాప్తికి మూలబీజములని శర్మగారు చెప్పియుండిరి. ఈవిషయమై దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారును నీవిధమున వివరించిరి:-

“ప్రజాహిత్యోదేశమున సంఘము గడుపవలయునని యెంచితిమి ఆసంఘమునకు సంబంధించిన చట్టముల గురించియు ఆసంఘసంబంధమగు నాచార్య వ్యయములను గురించియు ఆసంఘమున గల లోహితోపములను గురించియు జాసంఘము బుద్ధివశలతో నాలోచింపగలిగిన శక్తిగలదిగా నందవలెనని యొక అమెరికానిలేఖనడు వ్రాసుచున్నాడు.”

హిందూదేశ పరిపాలనము రెండవ ముఖ్య విషయముగ విమర్శింపబడు చున్నది. హిందూదేశముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి, పరిశ్రమాభివృద్ధి, పారిశుద్ధ్యాభివృద్ధి సామ్రాజ్యపాలనాధీనములు. ఈసమస్యలను విమర్శించునపుడు హిందూదేశ మార్థికస్వతంత్రమును గలిగి విశ్వవిద్యాలయములమీదను విద్యాపద్ధతులమీదను సభికారమునుగలిగియుండిన మన ప్రస్తుతస్థితి యంత దుర్భరముగ స్పందింపడదు అని శర్మగారు

నుడివిన వాక్యములు మన దుస్థితిని దెలియజేయుచున్నవి. విమర్శనాంశములలో మూడవ విషయము రాష్ట్రపరిపాలనము. బానియందు శాసననిర్మాణసభాసంస్కరణము విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణము భూమినిస్తు నిర్ణయము మొదలగు విషయములు చేరియున్నవి. విద్యాసమస్యను గురించి ప్రసంగించుచు నాలుగుకోట్ల ప్రజలును నాలుగు దేశభాషలును 23 జిల్లాలును గల చెన్న పురి రాష్ట్రమున కొక విశ్వవిద్యాలయ ముండుట యను దాని పరిపాలన మంతయును సభికారా యత్నమై యుండుటయు దేశక్షేమమునకును విద్యాభివృద్ధికిని సనుకూలము గాజాలదని శర్మగారు నచ్చుచెప్పిరి. విమర్శనాంశములలో నాల్గవ విషయము స్థానిక పరిపాలనము. దానియందు గ్రామపంచాయతులు, తాలూకాబోర్డులు, లోకలుబోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు మండలస్థితి మొదలగు స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలకు సంబంధించిన సమస్యలు విమర్శింపబడుచున్నవి ఈవిషయమై సన్మానసంఘాధ్యక్షులు సుబ్బారావుగారు వారి యుపన్యాసమునం దిటులు వివరించిరి:-

“యూనియనుజు, తాలూకాబోర్డులు, జిల్లాబోర్డు, పట్టణ పాలకసంఘములు మున్నగు వానిపై ఆధికారవ్యవస్థ యాజమాన్యమంత తక్కువచేయవచ్చునో అంత తక్కువ చేయవలయుననుటయు, ఈసంఘములలో నాల్గింట మూడుంటులు నిర్వచిత యుండవలెననుటయు, ఆర్థికసమస్యలలో నీసంఘములకు భూమిగా స్వాతంత్ర్యముండవలె ననుటయు నిర్ధారములుగా నంగీకరింపని యెడల స్థానిక స్వపరిపాలన యనునది నిజము కాకాలదు. సభ్యులకు విషయము లాలోచించుటకు తన జవాబుదారి యేర్పడనేరదు. కావున పినివిషయమై వ్యాఖ్యానమే యవసరము.”

పై నాలుగుసమస్యల కనుసూత్రముగ దేశాభివృద్ధి కవసరమైన నీటివసతులు, రైలుమార్గములు, పారిశుధ్యము, విద్యావ్యాపనము మొదలగు సకల ద్యమములును జేరియున్నవి. అభివృద్ధి సభిలమీయనది గ్రామమైనను, పట్టణమైనను, మండలమైనను, రాష్ట్రమైనను, భరతవర్షమైనను సభ్యునియములైన మార్పులు సమానములు. గ్రామములకు స్వపరిపాలన మేర్పడి సుఖస్థానములైన గ్రామమయమైన దేశమంతయును సుఖమయమై స్వపరిపాలనను గాంచగలదు. దేశాభిమానులు గమనించదగిన విషయము సకలదేశక్షేమముగాని ప్రత్యేక ప్రదేశక్షేమముగాదు. సకలదేశక్షేమమునకు సంస్కారములు గ్రామపరిపాలన నందును, పట్టణ పరిపాలనము నందును, రాష్ట్రపరిపాలన నందును సామ్రాజ్య పరిపాలన నందును గావలసియున్నవి. సంస్కారములు పరిపాలనమునందే కాక వ్యవస్థలయందు సయితము గావలసియున్నవి. సభాధ్యక్షులును సన్మాన సభాధ్యక్షులును కర్నూలు మండలమునకవసరములైన వ్యవస్థలనుగురించి దిద్దించిరి. కర్నూలునుండలమునకు నిజీవసతి తక్కువ. విద్యావ్యాపనము వెనుకబడియున్నది. మండలమునందు 48,330 మంది మాత్రము చదువగలవారు గలరు. మధ్యమతరగతి పాఠశాలలు మూడు మాత్రము కలవు. కళాశాల యొకటియును లేదు. ఈస్థితి మిగిల శోచనీయము. ఆస్థితిని మార్చెడి భారము ప్రజానాయకులపై గలదు. మహాత్మా ర్యము తెచ్చియును కేవలము నితరసలవలన సిద్ధింపనేరవు. ప్రజలు శాసనపరాయములై స్వయం

సహాయమును నమ్మి విద్యాభివృద్ధికై పాటుపడిన కర్నూలు మండలమునందును పురోవృద్ధి నిశ్చయముగ గలుగగలదు.

ఆంధ్రమండలముల కిరరమండలములకు గల వైన నుదహరించిన సమస్యలు సమానములు. ఆ సమస్య లన్నియును నాంధ్రోద్యమసమస్యయందు కేంద్రీకృతము లైనవి. స్వపరిపాలనము, విద్యాభివృద్ధి, పరిశ్రమాభివృద్ధి, ఆర్థికాభివృద్ధి ఆంధ్రోద్యమసమస్యయందు నూతనవికాసమును బొందుచున్నవి. జనసామాన్యమునకు విజ్ఞానమునం దభినివేశమును గల్పించి దేశాభిమానమును జాతీయాభిమానమును బలపరచుటకు భాషకుమించిన సాధనాంతరము లేదు. మనదేశమునందు స్వపరిపాలనా దర్శప్రాప్తినిభాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమై శరణ్యముని రాజనీతిజ్ఞులు నమ్ముచున్నారు. ఆంధ్రప్రపంచమున కత్యంతోపయుక్తమైన యా మహద్విషయమై సభాధ్యక్షు లిటులు తెలిపియుండిరి:-

“ఆంధ్రోద్యమ మౌఘ్యమగున సమానభాషములను కాంక్షింపవలెన జాద్యములను నుదయింపజేసి వారలనేక జాతీయములనుగ జేయుటకై నిశ్చితమైన యాద్యమ మనియను మనగౌరవమునకు భాజనంలైన భారతజాతికి ముఖ్యాంగమని యును మీలో ననేకులు నమ్ముచున్నారని తెలిసికొని సంతసించుచున్నాను.”

ఆంధ్రోద్యమ సమస్యనుగురించి దేశపాండ్య సుబ్బారావుగారు చెప్పిన ఈక్రిందివాక్యము లాంధ్రప్రపంచమున కత్యంతాదరణీయంబులై యుండగలవు.

“ఆంధ్ర సమస్యకు మవటును భాషాధారముగా నేర్పడవలసిన యాంధ్రీరాష్ట్రము. పరుసొకండు తెలుగు జిల్లాలకును ప్రత్యేకముగ విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమున నీ యాద్యమపు నదేశములలో నొక్కటి. ఆంధ్రులకు గుణవత్తర పరిస్థితి లేర్పడుటకు ఆంధ్రీరాష్ట్రమే సాధనము. అప్పుడు గాని తనకు ప్రత్యేకముగ చరిత్రమిదను, వాఙ్మయముమీదను ఆచార వ్యవహారములమీదను నాధారపడిన పరిణామము నైక్యముతో సంపాదించుట కాంధ్రీభూమికి నకళాక మబ్బుజాలదు నిన్న నేటివరకును దత్తమండలములో కళాశాల యుండలేదు. ప్రభుత్వాధికారుల కంటియెరుట లేనివాడు మానసము నెరుటను నుండకపోవుటలో చిత్రించులేడు. దూరమందుండి పలుకుబడి లేకపోవుచున్నదని తలంచినవాడు నూతనోద్యమమును ప్రారంభించినాడు. ఇచ్చుది కాలిదిన చోటనెల్లయు రంగమును చిత్రింపజేయుచు పుష్పింపజేయుచు ఏకీభావ సౌరభమును వెదజల్లుచు గంభీరముగా ప్రవహించుచున్నది.”

వ్యతిరేకాభిప్రాయములుగల యాంధ్రసోదరులు వైవాక్యములతోని తత్పార్థమును గ్రహించి మాతృసేవా పరాయములై తమధర్మమును నిరహించెదరుగాక!

క్రి. శే. ములయ్య సర్ హెన్రీ కాటన్.

సర్ హెన్రీ కాటన్ గారి మరణవార్త మన దేశములో విశేష వ్యసనమును గలిగించుననుట నిక్కువము కొంతకాలముగ ఇంగ్లండునుండి వచ్చుచున్న వార్తలవలన కాటన్ గారి దేహాస్థితి చక్కగా లేదని తెలియవచ్చుచు నుండెను గాని మృత్యువంత శీఘ్రముగా నాసన్నమగునని యెవరును అనుకొనలేదు. దాదాపు ముప్పది సంవత్సరములు హిందూదేశముందు రాజకీయోద్యోగమును జేసి, సహాయ మండలాధీశ పదవినుండి ఒక పెద్దరాష్ట్రమునకు పాలకుడగు సంతమహాన్నతిని కాటన్ గారు పడసిరి. ఇన్ని సంవత్సరములు నీయన ప్రజావక్షావాదియై యని గవర్నమెంటు వారెరిగియుండియు, నాతని శక్తిసామర్థ్యములకు దగిన ట్లున్నత పదవులనొసంగి వారి నిష్పక్షపాతమును వెల్లడించిరి. అస్సాములో దొరల కేయాళతోట

లలో పనిచేయు కూలివాండ్రకు సంబంధించిన శాసనము విషయములు భిన్నాభిప్రాయములు కర్జనుప్రభువునకును, నీయనకును గలుగుటచే ఈయన యుద్వేగమునకు రాజీనామా నొసంగి స్వదేశమునకు వెళ్ళెను.

మనదేశము నేలు దొరలను రెండువిధములు గా భాగింపవచ్చును (1) పనిజేసి బాగుగాడబ్బు గణించి, వృద్ధాప్యమున చక్కని యుపకార కేతనములను పుచ్చుకొనుచు హిందూదేశపు మాట యేతలంపక, వీలయినప్పుడు దేశీయులకు ప్రతి కూలమయిన పనులను జేయువారు. ఈతెగకు జెందినవారు సర్ హెన్ రీస్ ప్రభృతులు. (2) ఏదేశపుసామ్యును తినుచుండుకో ఆదేశమును వృద్ధాప్యమునందును మరువక ఆ దేశాభివృద్ధికియి తమకు చేతనయినంత సహాయము చేయువారు. ఈవక్షమువారు సర్ హెన్రీ కౌట్ మొదలగు వారు. కాటక్ గారు వ్రాసిన న్యాయవిషయా యను పుస్తకమునుజదివినవారు హిందూదేశముయొక ఆ యనకెంత ప్రేమ యుండెడిదో, హైద్రాబాదు యుచిత తృప్తిలయం దాడన కెంత సానుభూతిగలదో తెలిసి కొనగలరు.

1904 వ సం॥ డిశంబరులో బొంబాయియందు జరిగిన దేశీయసభకీయన అధ్యక్షుడుగా నియమింప బడెను. అభిప్రాయభేదములు లేని సాయుక్తదేశీయ మహాసభ జలుగుట కా సంవత్సరమే కడపటిది. అప్పుడు కాటన్ గారికి జతగిన సహాయములు ఏదేశభక్తుని కయినను జతగియుండవు. ఆంగ్లో హైద్రాబాదు పత్రిక యొకటి సభాభ్యుత్థుని యుపన్యాసమును గురించి “ఈరోజు సింహము పాలుత్రాగుచున్న పసిపక్షివలె గర్జించినది. అది యయినను భీకరగర్జనము కాదు” అని వ్రాసిన వ్యాఖ్యాసమును భారతీయులట చదివి నవ్వును వాకి గలిగిన కాద్రము నాదనములలో బొంబాయిలోనున్న వారికే తెలియవలయును. తరువాత పార్లమెంటుసభలో సభ్యుడగుటయు, నాలుగు సంవత్సరములు ‘హిందూదేశప్రతినిధి’ యయి మనకొరకయి కృషిసలుపుటయు, మోర్లే ప్రభువు నకు సయితము కాటన్ గారినిసభ యుద్భవిల్లి టయు అందరెఱింగిన సంగతియే! ఈయన పార్లమెంటు సభ్యులను మానుకొనినతరువాత హిందూ దేశవ్యవహారములనుగురించి పత్రికలకు వ్రాసి, పార్లమెంటు సభ్యులచేత ప్రశ్నలు పేయించిమనకెన్నో విదములదోడ్పడెను. జయిలుపరిచాలనముగోనివోషములను నివర్తించుట కొఱకును, గోష్ఠ్యులకు చెబ్బులుకొట్టు శిక్షనాపుటకును మరణించు దినమువరకు యత్నించి నాడకుటలో నతియోక్తి యుండదు.

సర్ హెన్రీ కాటన్ గారివంటి హిందూదేశ బాంధవులస్థితి యొక్కోకప్పుడు అటు గొయ్యి ఇలును య్యు చందమున నుండుట ముగలదు. వారి స్వదేశములు వారినిహైద్రాబాదు పక్షపాతులని నిరసిం చుచు వారికిపలుకుబడి లేకుండ జేయుదురు. బాగుగా తూలనాడుదురు. హైద్రాబాదు వారి నిర్వాహ ప్రేమచు శంకించుటయు గలదు. ఒకటి రెండు పర్యాయములు గోఖలే కాటన్ గారిలకే మనస్తాపము లంకురిచియుండెను.

బ్రిటిషురాజనీతి ఒక్కొక్కప్పుడు వెడత్రోవల బోయి దేశీయు లవిశ్వాసులను యుండునకును మన సర్ హెన్రీ కాటన్, సర్ విలియం వెడ్డరు బరను, హ్యూము, లార్డురే, లార్డు హార్డింజ్ మొదలగు మహామహులు తమ హిందూదేశభక్తివలన ప్రజల కుత్సాహమును, భక్తిని సామ్రాజ్యమునెడ గలిగించి ఇంగ్లండులో కూర్చొనియుండు వారె యంగజాలని మహాసేవను సామ్రాజ్యమునకు చేయు చున్నారు. ఇటువంటి మహాపురుషులే ఈ రెండు

విరోధా మహా సంగ్రామము

శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగారి పోత్సాహకర ప్రసంగము:-మీసోదగులకు తోడ్పడుదు

అంగ్లజాతంత్రామి జర్జనుల క్రూరులను ముంచుట.

మిత్రముండలివారి నాకాదళము బల్లెరియారేవులపై ఫిరంగులను వేయుట.

సర్. హెన్రీ కాటన్ గారి మరణము.

ఇంగ్లండు

ఏజియను సముద్రపు రేవులమీద ఫిరంగుల కాల్పుట
అండ్రు అక్టోబరు 22:- ఏథెన్స్-డెడె గాన్ మొదలు పోర్టు లా గాన్ కర కు నున్న ఏజియను సముద్ర తీరముపై ఫిరంగులు బారుచేయుటదని దొరతనము వారు దెబ్బచున్నారు.

అంధ్రప్రదేశ్:- డెడె గాన్ మీద బ్రిటిషువారి నాకాదళము ఫిరంగుల బ్రయోగించెననిసోఫియానుండితెలియన్నది.

సర్వీయాలో బ్రిటిషు సైనికులు బ్రవేశించుట.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- సర్వీయాలో బ్రిటిషు సైనికులు బ్రవేశించిరి తెలుటకాధారమున్నది డెయిలీ తెలి గార్స్ పత్రికయొక్క పాఠమువలెభరి దెబ్బచున్నది.

రాయల్ హ్యూమెక్ సంఘము

అండ్రు అక్టోబరు 21:- నై సంఘమువారు తమ పతకమును వైద్యశాలలోని దబిల్వా. సి. క్రాబీ గారి కిచ్చిరి. వీరు విచ్చినలన అండ్ 18 తేదీన స్త్రీయనుండి సముద్రములోనికి దుమికి నరాకృత్య పటాలములని యొక భటుని గాపాడ బ్రయత్నించిరి.

మరణము.

సర్ ఆంధ్రా నోబిల్

అండ్రు అక్టోబరు 22:- సర్ ఆంధ్రా నోబిల్ గారు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

దబిల్వా. జి. గ్రేసు.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- దబిల్వా. జి. గ్రేసు ఆరితేన ఆటగాడు మరణించెనని తెలియుచున్నది.

శ్రీ చక్రవర్తి గారి సందేశము.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగారు తమ ప్రజల కీరితర సందేశము నందిరి. స్వేచ్ఛానుక్త మగు సామ్రాజ్య సంరక్షణకు మా ప్రజలు తమంత వాడు తయారగుటచే నాకాతీయు గర్జను కలుగు చున్నది కాని అంత మింకను దృష్టిగోచరముకాలేదు. శత్రువు అంతర్జాతీయ ధర్మముల నిర్లసిం చెను. వారు ఆసక్తి సాధనోప కరణముల పూర్ణముగ గలిగియున్నారు. అట్టి శత్రువుల నెదిర్చి యొక్కటను వివిధ తరగతులవారును తమంత తాము తయారుపడవలెను.

జనరలు సర్ ఇ. హార్డెన్ మిల్టన్

అంధ్రు అక్టోబరు 23:- అండ్రు అక్టోబరు 22:- జనరలు సర్ ఇ. హార్డెన్ మిల్టన్ గారు బుధవారమునాడు రోమునందు బాండ్ పాసికో గారి దృష్టిని. సలానికాలో నైపుణ నిరభ్యంతరముగ యెడ్డును జేసెనున్నారనియు అంత గ్రాము లిబ్బందిపెట్టుటకు బ్రయత్నించెనుగాని వృధాయయ్యె నుండు వారుజెప్పినది పెట్టుట మూకుపరీతిక పోయి యున్నది.

దేశములను పట్టుత్రాళ్లతోకట్టి జనోన్ము వాత్సల్యమును వృద్ధిచేయుచున్నారు. ఒక్క సంవత్సరములో గోఖలే, డాక్టరు బెనర్జీ, కేమరూర్, కాటన్ గారలు మృతినొందుట మనదేశపు దుఃస్వప్నమే యనవచ్చును. కొద్దివిద్యుదలక్రిందటివరకును గోచావరి జిల్లాజడ్జిగానున్న నాటన్ గారు వీతిపుత్రులే ఈపటుబను వారందరికి మాసానుభూతి నంద జేయుచున్నాము.

అంగ్లదేశమున సైనిక సమావేశము.

అండ్రు అక్టోబరు 24:- సేను డర్బీ ప్రభువు గారిలో నాలోచించిరి. స్వచ్ఛందవిధానమే యందును. నవంబరు నెలాఖరుకు కావలసినంత మందిసైనికులు చేరదని నాకునమ్మకముకలదు. అది ఆయన నుడివినది హెన్రీలో హార్డిన్ మో బాటమిలేగారు చెప్పిరి.

కీర్తిశేషులగు సర్ హెన్రీ కాటన్ గారు.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- సర్ హెన్రీ కాటన్ గారు కీర్తి శేషులైన తిలీవార్త వచ్చినది.

డాడ్లెల్లు రంగము.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- జనరలు సర్ చార్లెసు నో గారు నిన్ను లండనుండి బయలుదేరిరి. వీరు డాడ్లెల్లుకు వెళ్లెదరు.

నౌకలను ముంచుట.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- గతవారమున జర్జనుల జలాంతర్గామి లొకచిన్న నౌకనుమాత్రమే ముంచినది.

శత్రుపక్ష పాత్రులు.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- కడపటిపారి విమానముల దాడి జరిగినపుడు ఇరువురు పురుషులు భోజనసతి గృహము దాబావైకెక్కి విమానములకు నైగలుచేయు చుండగా వారిని తట్టుకొనిరి. వారిని నైకోవ్యోకులపరము చేసిరి.

మరణిరంగినళ్లు.

అండ్రు అక్టోబరు 23:- ఈ సేనలో ఆశ్చర్యము పచాతులు యొగిరినది మూడు తెగల వారందరు. మొదటి రెండు తెగలవారును మరల ఫిరంగిదళమున చేరుదురు. కడపటి వారు విద్యుద్ధాంత్రిక ఫిరంగిదళమున చేరుదురు. ఒక్కొక్క మరఫిరంగిదళమున 9 గురుద్యోగులను 141 మంది కమిషనులు లేని యుద్ధ్యోగులను నైపుణులందురు. 52 గుర్రములుండును.

కాక్స్ సంఘమువారు

సైనికులు సమావేశ మొనర్చుట.

అంధ్రు అక్టోబరు 24:- అండ్రు అక్టోబరు 24:- నైపుణల జేర్చుటలో మిగుల పట్టుదలో ఉపన్యాసములు ముగిసినవి జనపబడుచున్నవి అన్ని స్థలములనుండి తృప్తికర మగు పర్యవసానములు కలిగియు తెలియవచ్చుచున్నది యుద్ధ పర్యవసానముల గంభీరతను యుద్ధము గ్రహించి రని నైపుకుల సమావేశము చేయుటలో కాక్స్ సంఘ ప్రతినిధి పీటన్న గారు వ్రాసిరి.

శ్రీమతియగు శంకరు నాయుడుగారి భార్య వీడు కొల్లు సభ:- నినుబూతు హైందవశ్రీ సంఘముగారు జేప్పిరి “రివర్ డెడ్ హాను”లో నిన్న సాయంకాలము శ్రీమతియగు శంకరు నాయుడుగారి భార్యగారికివీడుకొల్లుకు సభజేసిరి. అచ్చటికి ఈ నగరమందలి ప్రముఖులగువారి భార్య లనేకమందివచ్చిరి. ఆసభ జేయబడిన హాలు చిత్రనిచిత్రముగా అలంకరింపబడెను. శ్రీమతియగు శంకరు నాయుడుగారి భార్య సుగా 4 గంటలకువచ్చిరి. శ్రీమతి టి. రాఘవాచారిగారి భార్య ఆమెకు స్వాగత్యే మొసంగిరి. కొంతసేపు పాటలుచ్చిరి జరిగిన తరువాత శ్రీమతి టి. రాఘవాచారిగారి భార్యగారికి టి. రాఘవాచారిగారి కుమార్తెయు శ్రీమతియగు నాయుడుగారి భార్యయు హైందవ శ్రీసంఘమునజేసిన మేలుకుగురించిమాటాడిరి. తరువాత శ్రీమతి టి. రాఘవాచారిగారి భార్య అతిథికి మంజుగంధపు కరితోను దంతముతోను జేయబడిన సుందర మైసెట్టెను బహుమానునిచ్చిరి. శ్రీమతియగు నాయుడుగారి భార్య సంఘమువారు దయార్థిహృదయముతో యంతశ్రద్ధ బూని నందుల కనేకవందలముల నాచరించిరి. పిమ్మట నాయుడు జరిగోకట్టబడిన పూలహారముజేసిరి వచ్చినవారు తాంబూలములను పువ్వులను ఇయ్యబడినవి.

లాహోరు ఆర్ట్స్ బస 28:— సీమి|| గజెట్టునకు లండను
విశేషి యిట్లు దెబ్బచున్నాడు. ఇటాలియావారు స్థానముల
బట్టుట యి వానిని బంపరచుటయు యిగించిరి. ఈస్థానముల
మీద ఆస్తి)యా వాని గావించిన ప్రభుత్వములు నిష్ఫలము
లయ్యెను. వారు 800000 గలరు. ఇటాలియావారికి చెందవలసి
యిట్లు జిల్లాలకు బట్టుటకును సర్వీయావారికి సాయ మొనర్చు
టకును జనరలు కడొన్నా గారు ముందునకు సాగనున్నారు.

పోవునాడు బెల్లియం రాజుగారును లేఖల ప్రాసెసింగునకు వదలి.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—ప్రీతిపూర్వకముగా కాంతి స్థాపనకై మొదట తాము ప్రయత్నముల నెరవేర్చిన బెల్లియం రాజుగారికి ప్రాయగా వారు చరల పోవునానికి నడుముచొరికినది తెలియుచున్నది. బెల్లియం రాజుగారిట్లు ప్రాసెసింగు. కాంతి స్థాపకపరమలభావమున నాడు బెల్లియం ఈ దేశమును విడిచిపోవుటయు గాతము కత్తిరి నియోగించి జర్మనీ శాంతిని కోరెను. జేయుచుచున్నానని నందులకు వందనములు కాని నాదేశము కత్తిరించుచున్నారము నందున్నంతవరకు సేన భద్రమునవలబాలక. ఇందులకుల పోవునానికి ఆశాభంగము కలిగినది.

అన్యము.

ఈవైసంగతి యప్పును పోవునాది పత్రిక నుగువుచున్నది. ఇది గమనించుము.

ఇటాలియనులు విజయమును.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—కోము చాలావోట్ల ఇటలీ సైన్యములు ముంబైలో బోయినట్లు ప్రకటించున తెలియజేయుచున్నది. గార్డులతోవరకును పశ్చిమమున నోడియన్ పశ్చిమమున దొమ్మిదేసి పట్టుకొంటిమి లీడోలోను అంతయు మాస్టాఫీ నముననున్నది. కోల్లిలానా ప్రాంతమున నొక స్థానమున మేము పట్టుకొంటిమి గురువారమున నీవీరలోను మేము పొందిన విజయము యుభయమైనట్లు నిర్ధారణకలిగినది. ఇచ్చట నిది వరకు మేము ౪,౨౬ శత్రుసైన్యముల భూస్థానములను దొంగిలించి పొందామోగాడ మా సైన్యముల ముందుకు పోయినది. మృదోర వద్ద శత్రు సేనల మహ్యుల రెండుసార్లు తీవ్రముగా నెదిరించెను. కాని మేము వాటి నోడించితిమి. 157 సైన్యముల బందీల నొసర్చితిమి కావూరై ఫిరంగిదళముల సహాయమున శత్రువులు మాకు కఠినముగా ఆవరోధముల కలిగించిరి. కాని మేము వారల నోడించితిమి. అన్నిచోట్లను అందు విజయముగా సాన్ మానో ప్రాంతమునను మేము ముందుకు పోయితిమి. 2009 గురు శత్రుసైన్యముల ఉద్యోగులను, 60 మంది, 7 మర ఫిరంగులు మాన్యు ఆశాభంగ సాధ్యమి మా వశము చేసికొంటిమి.

సర్వియా

సర్వియావారు పెద్దయద్దములు జేయుచున్నట్లు. లండను ఆక్టోబరు 21 :—సర్వియావారు పెద్దయద్దముల గావింపుచున్నారనియు పిటేటు ప్రాంతమున శత్రువులు వైబడి పురుకు వెనుకకు గొట్టినందున వీరిందు ప్రకటించబడినది.

సర్వియాయుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 24 :—పొలిను వత్సాగ్రీమొద్ద జరిగిన పెద్దయద్దమున బల్గేరియావారు తలపడగా దక్షిమున నలొనికా ఇనుపదారి మీదనున్న క్రివోలకు యొద్దనుండి ప్రైమింటా వరకును పరానువారు బల్గేరియావారికి తలమీది రష్యావారి నా దాకలను బల్గేరియావారి భద్రతలవారేవులవై ఫిరంగులను జేసిండును ప్రజలభయములతో నొందిరి.

సర్వియాలో యుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—బల్గేరియా ప్రాంతమున యుద్ధమునందు మాచ్మియునులేదు. క్వియాపెట్టుయొద్ద శత్రువులు గొప్పసేనతో తలపడి ఘోరముగా పోరుమొదలుపెట్టెను. కొనికాని సర్వియావారు మరల తలపడి నిచావారు. ఇది తెలుసునన్న ప్రదేశమున లోవరమకొనిరి ఎవమెట్లును పోరు జరుగుచున్నది. రెండువరు దక్షిణమున 40 మైళ్ల దూరమున నున్న క్రివోలలో పోరుజరిగినది. అచట పరాను సైన్యములకు సర్వియా సైన్యములకు పోరుయొనెడు చున్నాను.

మిత్రముండలి వారి సేనలు—సర్వియాను సైనికులు.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—యుభయము విజయము తెలియున తనని పరానువారు ప్రకటించిరి. సెల్వానీకావద్ద పరానుసేనలు శత్రువుల దింపబడుచున్నవి. గ్రీసునది వాద్దన దాటివచ్చే సైన్యము సర్వియా సేనలతో సమీపమున పోసింపినది.

జర్మనీవారి నష్టములు.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—పేరిన్.—జనరలు మేకేను సెనుగారి సేనలకు అధునపక్షము ౬౦,౦౦౦ సైన్యముల నష్టమిరిని నివ్వండి ప్రధానమంత్రిగారికి పంపబడిన లేఖలులకు

తెలియుచున్నదని ఏథెన్సునుండి తెలివార్చుచున్నది. నివ్వ నుండివచ్చిన ఆంగ్లపరాను సైనికోద్యోగుల వార్తను ధృవ పుచుచుచున్నారు. క్రేయను బల్గేరియా లాక్రమించుకోక లేదనియు వారు దానిగు రక్షణశక్తులతో ముట్టడించి వెనుకకు తరచుబడిరనియు వారు తెలియపరచిరి. సర్వయావారి సేనలు బల్గేరియాను ప్రవేశించినవగుడ వా పచ్చెప్పి.

బెర్లిను ప్రకటనము.

లండను ఆక్టోబరు 22 :—ఆక్రమ్యుటెడ్గాను—సర్వియా లో ఆక్రమ్యుటెడ్గాను మొట్ట ముందుకు పోవుచుండిరి. వీరుగుట్టు సమీపించుచుండిరి. ఇచ్చటనే వీరికి ఆధిక మగు కష్టములు ప్రారంభమగును. ఉమ్మటుకు 20 మైళ్లు ఈశాన్యమునకున్నకును వెనోడు తామాక్రమించుకొంటిమి బల్గేరియావారు చెప్పినది, బెర్లినులో ప్రకటించబడినది.

సర్వియా బల్గేరియాలు కొక పెద్దయద్దము.

లండను ఆక్టోబరు 22 :—ఏథెన్సు.—కుపులవద్ద బల్గేరియనులకు సర్వియనులకు ఘోరముగా యుద్ధము జరిగినది నిజానికానుండి తెలియవచ్చినది. ఈయుద్ధమున టర్కివారి గు రక్షణశక్తులు కనుపడినవి.

మిత్రముండలి వారి సేనలు ముందుకుపోవుట.

అహోవాదు ఆక్టోబరు 24 :—లండనులోనున్న విలేఖరి పయ్యెనీరుపత్రికట్లు తెలివార్చున వెను—బల్గేరి యనుల వారి సరిహద్దునుండి వెనుకకుతొలిననుమిత్రముండలి వాయస్త్రిమెన్టిల్లా వాకమింపరైరి. ఈ సమయమున ఈవారుమాన్యుల సోనికా లోనొక పెద్ద సేనను దింపుటయు రాబోవువారములొప్పున వాటిని యుద్ధరంగమునకు పంపుటయు యుభయమైన ఆంశములై యున్నవి అని మార్షింగు పోపుసత్రికా ఏథెన్సు విలేఖరి వార్తా సేను. పరాను సేనలు డెమిర్కపు నత్రికమించినవని వద్దరునదాటి ఇప్పీపునకు దక్షిణమున బల్గేరియను సేనల గాథముగ తల పడుచున్నవనియు ఎక్ ఫేంజీకొ వెని పత్రికా పరాను విలేఖరి తెలియపరచెను.

సర్వియాలో ఆక్రమ్యుటెడ్గాను జర్మనీ సేనలకు నిరోధము

లండను ఆక్టోబరు 21 :—కుక్కీవారువారు సామం కాలు ముగియించుటకు దక్షిణమున పరాను సేనలు బల్గేరియనులకు తలపడిన బోవాను పట్టుకొనిరి. యుద్ధము జరుగుచున్నది. సర్వియాలో ఆక్రమ్యుటెడ్గాను జర్మనీ సేనలకు నిరోధము కలిగినదని సులోనికాలో సభి కావల ప్రకటించిరి.

అమెరికా

నిస్తంతు శబ్దగ్రహిణి

లండను ఆక్టోబరు 21 :—వాషింగ్టన్.—ఈ ఫెల్ గోపురమునకు ఆర్ లింగ్ టుకు వర్ణినియద్వారా తీగలేకండ మాటలాడుచున్నట్లు చేయబడినది.

అమెరికానుండి ఎగుమతులు.

లండను ఆక్టోబరు 24 :—న్యూయార్కులో—అమెరికానుండి సంతకము విస్తారముగా ఎగుమతి చేయ బడి నందున పానుల మా రకము మందగించినది. చాల బిల్లులు లండనుకును పొలినుకును పంపబడినవి. అహోరహదార్థముల ఎగుమతులు పోచ్చినవి. జరుగుతున్న తెగినవి.

కా వెలుకన్య హత్య

లండను ఆక్టోబరు 24 :—న్యూయార్కులో—అమెరికా నుండి వార్తాసంఘ ప్రతినిధిలో ఆంగ్లదేశము మంత్రిగారిటుల చెప్పిరి. ఆంగ్లదేశమువారుచేసిన కార్యములలో నేని యనునాడ కావలకన్య హత్యకు పాటిగావు దేశకన్యాయమున వెల్లడించిన శ్రీ లట్టు వారుగ యజువైన కేసులలో కత్తరికినాడ ఆంగ్లదేశము వారెన్నుకును మరణింపబడినది. ఇట్టి కేసులు చేసేవారి విచారణ సమయమున వారు వాదించుటకు చాల సమయములు కలిగింపబడినవి. ఒక కేసులో నొకశ్రీ యొకపు యునికెట్టి దోచుకన్యకలను సహాయముచేసినది. ఇద్దరివైపున నేరముధృవమైనది ఆశ్రీకి 10 సంవత్సరములు కారాగృహ వాసము మాత్రమే విధించబడినది.

గొప్ప పోరవాలుపయని జర్మనుదొరతనము వారు గ్రహించిరిగాననే దానిని సమర్థించుటకు పెద్దకంటివార్తనందిరి. సామూజ్యవైరక అపరాధ స్వగ్రులు ననుసరించి కిత్తివిధింపబడినదనివార్తానిరి ఆ ఆక్రమ్యుటెడ్గానుండి వార్తవచ్చినది.

పట్టుకొనెను—మరికాదేశపు ప్రతి

లండను ఆక్టోబరు 21 :—మింగుటన్న—ఆమ్మకములు, భార్యవారులతో సుబంధింపక పట్టుకొనబడిన అమెరికా దేశపు ప్రతిభాగ ఫువ్వరించుటకు ఆంగ్లదేశ నరకసంఘమువారు ఏర్పాటు సీరి. ప్రత్తిరి ఎన్నుకు యేవోటనుండిపంపికో ఆమ్మకవట ఆమ్మయండిడి ధరప్రకారము యాప్రత్తికి భరితు యుగ్యమగునని ప్రకటించబడినది.

బెల్లియము

శిక్ష విధించబడిన బెల్లియంవారలు తుమ్మిగుబడుట. లండను ఆక్టోబరు 22 :—బెల్లియం మోఘులు జప్తుయ్యు. పోవుటకు సాయపడినందులకై మరణ దండన విధించబడిన బెల్లి విల్లి ప్రభిష్ట మొదలగు వారగును తుమ్మిందిలి యని జర్మనీచక్రవర్తిగారు ఆల్బాన్స్ రాజుగారికి తంజినంపినది యొక్క స్వేచ్ఛి పెలి గ్రాఫ్ కంసెరి వారి మాడ్చిడు విలేఖరి దెబ్బచున్నాడు.

ఫెంచి ఫిరంగులు శత్రుఫిరంగుల నోళ్ళు.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—పొలిను జర్మనీవారు లంబా ట్టడేమిద ఫిరంగుల బ్రయోగించి వైబడగమకించిరి. కాని ఫెంచివారు ఫిరంగుల బ్రయోగించిమానున్న సైన్యమును చెదరగొట్టుచు చాంపెలిలోను ఆర్మీలోనున్న ఫెంచివారి ఫిరంగులు టాహూనుమొదలగు స్థలములపై ప్రయోగింపబడుచున్న శత్రుఫిరంగుల నోళ్ళు, ఆవి ప్రకటించబడినవి.

జర్మనీ

జర్మనుసేనల స్థితి.

లండను ఆక్టోబరు 22 :—మిత్రముండలివారికి అన్నివిషయములలోను కొంత అనుభూతులు కనబడుచున్నవి. తూర్పునను పశ్చిమమునను గూడ జర్మనులు సైన్యకాలక పోయిరి. వారు రష్యానుండి విస్తారముగా తీసుకొనిపోన వీలు కలుగలేదు. సర్వియానుండి చాలినంత సేనల పంపబడకపోయిరి. రష్యా రుమేనియాదేశము లేక మై పోరుచురేమో యను భయమున వారు బాల్కనురాష్ట్రములో పలుభాముల బడుచున్నారు. అచట రష్యావారు రాకమున్నే విజయము పొందలేనని వారు చూచుచున్నారు.

జర్మనువిమానముల నష్టము.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—పెట్రోగ్రాదు.—బాల్టిక్ ప్రాంతమున రెండు జట్టిము 17 విమానములును నష్టమైనవి. జనరలు రెన్నికారిపు గారిని చెన్నుచుదాడులలో చేర్చిరి.

బల్గేరియా

బల్గేరియావారు దుర్గములగట్టుట.

లండను ఆక్టోబరు 22 :—కోవోపు పశ్చాతకములకు బలిపడవచుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఉత్తరజిల్లానుండి చుకాప్టరున కనేముల శరణాగతులై వచ్చుచున్నారు.

బల్గేరియా రాష్ట్రముగోని ఒక పట్టణము

తిరుగుబాటుచేయుట.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—టర్క్ వారు బల్గేరియా వారికి సహాయములొప్పక వచ్చినది తెలియజేసిన సైన్యకోగర నగరవాసులు తిరుగుబాటుచేసినది తెలియవచ్చినది వాన్ బొలివద్ద ప్రభుత్వాధికారి వాన్కో గుమ్మటించు నవనమున లోలినువారు వాన్తో పురావుల గార్చిరి.పిమ్మట ఈశత్రుత్వాధికారి చంపబడినందున తెలియవచ్చినది బుఖారెన్సునుండి తంజినామాలమున తెలియవచ్చినది.

బల్గేరియా సముద్రతీరమును ముట్టడించుట.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—ఈనెల 21 వ తేదీ ఆంగ్లపరాను, రష్యా వా కావశ్యము బల్గేరియా సముద్రతీరమును ముట్టడించి. వా కాశక్తులుగలవారు, కుయల్స్వేయపు, వెక్సు—సైనికస్థానములు మున్నగువారికి వెల్లులతో అధిపతుగు నష్టమును కలిగించెను. సైనిక రీత్యా యుభయముకాని స్థానములకు నష్టము కలిగింప ముకుటకై శ్రద్ధతీసుకొనబడినది.

బల్గేరియా గో వ్యాపకము.

అలహాబాదు ఆక్టోబరు 21 :—లండనులోనున్న విలేఖరి పయ్యెనీరు పత్రికట్లు తెలివార్చున వెను. బల్గేరియ రాష్ట్రవిజలస్థితి స్వాభావికమున మూసినది త్రితీవక్ష గాడుల నాయకుల గృహముల కోపింపబడినవి. బల్గేరియా పొలివారి యందు వ్యతిరేకభావముగల కుట్రసంఘమున్నట్లు లోలిను వారు కువెట్టినది వెటిజర్నులు ఏథెన్సులేఖరి తెలియపరచెను.

స్వీడను

స్వీడనువారికి తుమ్మిగుబడుము.

లండను ఆక్టోబరు 21 :—స్వీడనుదేశమునకు చేరి, సముద్రమునకు స్వీడనుదేశపు జలాంతర్గామికి జర్మనువారి ఫిరంగులను కార్చినందులకు జర్మనీ వాకావలోద్యోగులు తుమ్మిగుబడి ఆ సేనలు వివారింపెనని తెలిసిరి.

గ్రీసు

గ్రీసులో ప్రజాభిప్రాయము మార్పు జేందుకుంటుంటుంది. అందను అక్టోబరు 22:- గ్రీకుల అభిప్రాయము మార్పు జేందుకున్నది. ఏ నిమిషమున వైక కల్లోలములు జరిగినవచ్చుననియు ఏ థేయ్యకుండి బ్రిటిష్ జింజీవన్ ప్రజలు చెప్పుచున్నాను. పరిసరములేక ఊరకయందుకు దుమ్ముగనుచు నమ్మకము నేనలకా గానాటికభివృద్ధియగుచున్నది. కమిషను లేని వైద్యులను నీ నమ్మకము అత్యధికమున కాననగును. వీరికి బల్లెయనులలో అసహ్యము మెండు. గాయజడిన అంగ పరాసు వైద్యులను సెలకాలో చేరుచుంటు గ్రీకులకాత్రము కలిగించినది.

పారిశ్రీకము

పారిశ్రీక జలసంధియొద్ద పోరు. అందను అక్టోబరు 23:- 14-4-15 వరకును పారిశ్రీక జలసంధియొద్దను మొనపాటేమియూలోను జరిగిన యుద్ధవిషయములు ప్రకటింపబడినవి.

వెర్షియా

బుమైరును వెర్షియావారి కిచ్చివేయుట. సింహ అక్టోబరు 23:- బుమైరును వెర్షియావారికి తిరిగి నిచ్చివేయుటవలన నాజీకము నెంతమాత్రమునుగలిగియు నుద్దేశ్యము బ్రిటిష్ దౌత్యమువారికి లేదని వెలియజేయుచున్నది. వెర్షియాముక్కు ఆగ్నేయభాగమున పండుకట్టిసరకు తెగుచుతియగుట కీరేవుస్థానము వెర్షియావారికుంటుట ముఖ్యమా? అయినను ఇచ్చిట విశ్రమములేదు. ఏమాత్రపు వెద్దయోడలైనను తీరమున కనేకమైళ్లదూరములో నుండవలెను. ఈప్రకారమునందలి కొండవారివారలు గతకొంతకాలమునుండి విచ్చలవిడిగ నున్నారు. రెక్కాలయిన బుమైరును బ్రిటిష్ వారు వశపరచుకొనుటవలన సింహారణముగ బ్రిటిష్ పాలకులవై బడినచో తమ దేశముయొక్క ముఖ్యరేవుస్థానము పోవునని వారికి వెలియెను.

సింహ

యుద్ధ తంతివార్త. సింహ అక్టోబరు 24:- 23 వ తేది ఈ క్రింది రీతిని ఇండియానుండి గాన తంతివార్తనుండి:- ఫిరంగి దళములలో శత్రువులు ముట్టడింప నమకట్ట వారి యుద్ధములు భంగము కావించితిమని పరానువాదు తెలియ పరచిరి. మొవెయియూలై హునుకట్టపర్వతమున జర్మని వారు ఫిరంగుల తీరముగ కాల్పులు చేసిరి. కూర్పు గెలిపియు రంగమున టూపులు నకు ఉత్తరమున నుండు శత్రు స్థాన మొక దానిని 148 శత్రువైద్యులనుగలవన 7000 వైద్యులలోను పట్టు కొంటి మని కమ్యూనకు తెలియ పరచిరి. రిగాకు 12 మైళ్ల వైపుతి భాగమున శత్రువులు రివ్యవారి నెదిరించిరి, రివ్య నేలలు వారిని జను కట్ట లో తీస వి. క్రీడిక స్థాటు వారలస్థాటు ద్వీకముగ ప్రదేశముల మా ర్చే మియు కలగ లేదు. డెడెగాన్ నుండి వోట్లగాన్ వరకునును బల్లెయూ సముద్ర తీరమును మిగిలించుచు వారి నాకాదళములు ముట్టడింప నారంభించినట్లు ఏథెన్సునుండి తెలియవచ్చినది. ఈవరు మెరకయిరు పాక్యములను నేనలు ముందునపావునుండి (కు అస్త్రియాలో అధికారి పర్యవరణ మొనర్చుటెను. జర్మియాకు మాయావర్త సమభూమిలోనున్న వేంపు ఈప్రదేశములు బల్లెదియావారి స్వాధీనముననున్నవి తెలియజేయబడినది. ఇటలీ వారు వైకోల వైకింటిని సహద్దన ప్రార్థించిన ముట్టడి అభివృద్ధి సొంపుచున్నదనియు, సాంజోరంగము నావరించి యున్న సముద్రమువరకు బ్యాపింపినదనియు వచ్చినది. ముఖ్యమగు ప్రదేశముల వెక్కింటిని ఇటలీవారు ముట్టడించి వానిని స్వాధీన పరచుకొనిరి. కాల్మోపీటభూమిపై నున్న వైద్యులు వెక్కింటిపై భేదించిరి.

బుజర్జును క్రూసెగను ముంచుట. అందను అక్టోబరు 24:- వెల్ట్రాగను లీబోయెట్టనొక జర్మను క్రూసెను నొక అంగజలంత్రిగామి ముంచినదని అధికారులు వెలిపిరి.

ఫ్రెంచిగారి లేఖ

అందను అక్టోబరు 24:- గతకొలది దినములలోలా రెన్స్ కుట్రయన దక్షిణమున ఫిరంగిదళ యుద్ధము జరిగినందున, యుద్ధరంగమున తక్కిన ప్రదేశముల వింతరేమియు ప్రభులేదనియు ఫ్రెంచిగారు తెలియపరచి విమానముద్ధమునాగింటిలో అంగ్రేజులు నిజయమందిరి

మునిగిపోయిన స్త్రీనురుగు తేల్చుట. కొలంబో అక్టోబరు 24:- మునిగిపోయిన ఎమెనెలను జర్మనివారి క్రూరమున తేల్చుటనుగూర్చి కంట్రాక్టర్లకు నాకాదళాధికారులకు జరుగుచున్న రాయబాటు లాపివేరు బడినవి. ఈ క్రూరమున వైకిలేయటకు వీలగునోలేనో పరీక్షింప అధికారుల తమనాకలను ఉద్యోగులనుపంప నిశ్చయించిరి. అని 10-వ తేది మెల్బర్ననుండి తంతివార్తా మూలమున తెలియవచ్చినది.

ఎవ్వరైనా ఉద్యోగి ఒకడు తప్పించుకొని పాపిపోవుట. లెప్టినెంటు లాంటర్ బాక్ అను నతడు మున్నగువారు టెంగ్లియూలో నిష్పంధ నివాసము చేయుచును. కొండజిగ్లో నితకుగూడ తిరుగుబాటు ప్రార్థనభయన నవటినుండి తప్పించుకొని పాపిపోయి ఆగ్నేయనెలలో ఆమెకా సంచుక్త రాష్ట్రముల చేరుకొనెను. అవటినుండి మాతృదేశముకు చేరుకొనెనో లేదో తెలియరాలేదు.

ఎమెనెలలో నువ్వోగి గానుండిన లెప్టినెంటు కమాండరు జే. లుట్టిలెగు కాకను వీవులయొద్దనుండి పాపిపోయి సింగ పూరులో నేనా విప్రముకు కలిగించి అవటి కలవరములో హెచ్. డబ్ల్యూ బాన్సు గారి పానుపోవుటనుసంపాదించుకొని మంగోలియా నాకలోనెక్కి మంగళవారమునాడుదయమునకు పాన్సాన్సిస్కోకువేరెను. అతడు మంగోలియానుండి దిగగానే నేనే సింగపూరులో విప్రముకు కలిగించితిని చెప్పెను. అతడు సింగపూరునుండి వేకియలలో నొక ట్రాబ్జిడవలలో నెక్కి గుమాత్రానుబోయెను. గుమాత్రానుండి బూనాకువై సోరబాయాలో స్వీడను దేశముడను బాన్సుగారి పానుపోవుటను సంపాదించెను. అటనుండి ఇండోచీనాలోని నెయిలూనుకు వెళ్లెను. అతడు మాకాంగుకుపోవుటకు భయపడిచుట్టు దారిని కాంటనుకువై నిజపానురేవులలో నతడు నాక అరలలో దాగెను యోకహామాకు వదలు వరకును అతడు తన్ను తెలుపుకొనలేదు.

పంజాబీయుల సందేశములు.

కరాచి, అక్టోబరు 22:- పంజాబుదేశస్థులొకరు లైలీ గెట్టిను కిట్టువ్రాసిరి. కొంతమంది ఇండియాలో జేర్చబడిన సెంటులు వెలిపిరి. వారు యుద్ధముననుబోన కత్నాహులై యుండిరి. వెనుకనున్న వారాకాభంగమునొంది ముఖ్యము గాలోహుకున్న ధీర్లీలలోని బాటులతి యుత్సాహముగలవారై యున్నారు. సింహానున్న గొప్ప యుద్ధోగియులు విస్తారముగ క్రిమియు ఇంటెలిజెన్సుకాఖవారి ద్వారావిషయముల వెలిపికొందురు. దొరతనమువారు తెలిసిగని రాజప్రతినిధి మొదలైనట్లయిన ఇండియాలో నిదివరలో గడబడకదాగియున్నట్టి యుత్సాహ మెంతయు గనబడుననియు ముఖ్యముగ నుత్తరప్రదేశ యుత్సాహ పూరితముగ నున్నదనియు కరాచీలో మీయర్ నిలిచుం మేయరుగారికి జెప్పవలెను.

గౌరవస్వాతంత్ర్యములను తీసివేయుట.

పురుషోత్తమ సంస్థానమున వైక గౌరవస్వాతంత్ర్యములను పొందిన సర్దానకుండా విజయపురాధ ఆంబాలా యరారుగారి కుమారుడగు ముత్తువిజయ ఆంబాలానురాగు గాన దొంగిలించబడిన ఎద్దను రెండిటిని దాని నాటుకోటి నెట్టియొద్ద తువ్వలలి పుచ్చుకొని చురలచ్చిండున గొప్ప నేరముచేసెనుగాని ఇయ కన్నీ గౌరవములను సంస్థానము వారు తీసివేసిరి. ఈయన కొద్దులకు స్వయముగా హాజరు కాకకర్త లేదని 28.7-1912 న ప్రకటించిన ప్రకటనమునూడ గద్దు పరచిరి.

పోలీసువారిపై బతుట.

కలకత్తా అక్టోబరు 21:- బాగ్రాము పోలీసుస్టేషను అధికారియైనసబుఇక్ సెక్టరు గారు తానుచేసినకంప్లయింటును విచారించుచుండ నాబ్రాహ్మణస్త్రీ నా సబుఇక్ సెక్టరు మీదబడెనని తేబడినచుట్టియోగమునందు మిన్న పూరు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పునిచ్చిరి. నాత్త్యములు ప్రాణముండగ నాస్త్రీచామతో సబుఇక్ సెక్టరునుగూడ చెరిగిగాయ పరచెను. సబుఇక్ సెక్టరునకు నెచ్చుగొనబడి మేజిస్ట్రేటు గారు రామకుం నెల కరిగిత్తును విధించిరి.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయ సంఘము:- అలహాబాదుగారి మాధావ్లూ సుందరలూ గారి గృహమున ఈనెల 20-వ తేది సంఘసభ జరుగెను. స్థలము సంపాదించుట స్థానము ప్రార్థించుట అంధకారులు చేయించుట శంఖసాధనమున కేర్పాటుచేయుట ఉపాధ్యాయుల నియమించుట మున్నగు విషయములు చర్చించుటను.

కావలెను.

బ్రాహ్మణుడు, ఉత్తర సర్కారుల వాడు, యుక్త నయస్కుడు, మంచి యుద్ధోగమున నున్న వాడు మర్యాదగల బ్రాహ్మణ కుటుంబమునకుం జేరిన బాల వికలమూ న్యాయమున జేరికొన నిచ్చగలిగియున్న వాడు. విశేషము లరసి చెలిసి కొన నోన వారు “సి” ఆంధ్ర పత్రిక మేనేజరు గారికి వ్రాయండి.

స్థానిక వార్తలు

దీపములవేళ:- కేసుకు రేపుకు సాయంకాలము ౬-౧౪ గంటలకు దీపములు వెలిగింపకును.

కాలమానస్థితి:- నిన్నటి యధికోష్ణస్థితి ౯౨-౬ డిగ్రీలు; అధమానస్థితి ౭౭ డిగ్రీలు.

పార్వతీపురం ఇనుపదారికాఖ:- ఈ ఇనుపదారికాఖువారిద రైలుబండ్లు చురల ౨3-వ తేది మొదలు నడవడ మారంభించును.

ఒకరయిల్వే ప్రయాదము:- నేటి యుదయము నుమాడు ౬ గంటలకు చెన్నపురి వేడికొల్లిజిల్లేవనుకు ౨ పల్లారుల దూరమున కలకత్తా మెయిలునుండి వచ్చుచుండ గేవెవెయ్యి యొకటి ఇంజను కెడుకగ పోయినది. ఇంజను దానిమీదనుండి పోవుటచే నదిముక్కుముగ్గులై పోయినది.

శ్రీ పెంట్లండు ప్రభుగారు:- నిన్నటి యుదయపు మెట్టుపాలెము మెయిలులో శ్రీ పెంట్లండు ప్రభుగారు నెంట్రీలు చెప్పి పురికి దయచేసిరి. శ్రీగవర్నరుగారు అంగరక్షకులతో గూడ నెంట్రీలు స్టేషనుకు వచ్చిరి. వారందరును మోటారుబండిలో మాంటుగోడ్డులోనుండు గవర్న మెంటు చూచు నకు వెలిపిరి.

ఎళుంబూరు బాలికాపాఠశాల:- ఈ పాఠశాలవారి 7 - వ సాంవత్సరీ కోట్లకల వచ్చేసంబంబ 6 - వ తేది సాయంకాలము 4 - 80 గంటల ఎళుంబూరు, నెం 8 పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసు గోడ్డు పి. భావ్యకార్లునాయుడు గారి బంగారాలో జనుగును ఆగరలిల్ అడ్వకేటు జనరలు యస్. హెచ్. జం. కార్పెట్టు గారు అధ్యక్షతన వహించును.

క్రీడావార్తలు:- ఇంటర్ కల్లీజులలో క్రీకెటు కడచిన శనివారము 23-వ తేది రాజధాని కళాశాలా క్రీడా భూమియందు రాజధాని కళాశాలకు, జరిగిన ఆటలో వైద్యక కళాశాలవరకును జేసిరి. 50 కెల్లుమిగిలి యుండు రాజధానివారు 60 చేసి గెలిచిరి. రాజా కెంగోలాల బహుమార్ టూర్ను మెంటు పొదకందుక క్రీడా కడచిన శనివారము 23-వ తేది క్రైస్తవ కళాశాలకు, హాల్స్ హైస్కూలుకు జరిగిన ఆటలో క్రైస్తవులు 10 గోలు చేసి ఆట గెలిచిరి.

సాధుసంఘ మహాసభ:- తిరునల్వేలి సాధుసంఘ మహాసభవారు ఆంగ్లేయభాషలో “ఆంగ్లేయ దొరతనము వారియందు రాజభక్తిగలరండియు, హిందూవిశేష పరిపాలన” ఈ గుండెయొ పాపుయటకు రెండు మంచి వ్యాసములకు ఒక బంగారుదళకమును, ఒక వెండిదళకమును బహుమానముగా నీయదలచియున్నారు. ఆవ్యాసములు వైపుకోట్లిన వేయిపదములకు తక్కువగాని 1500 పదములకు వెబడిగాని యుండ గూడదు. వైంధవ విశ్వవిద్యాలయములలో జేసిన పాఠశాలలలో వి.ఏ., ఇంటర్ మీడియటు తరగతులలో చదువు బాలురును బాలికలును వ్రాయవచ్చును. ఈ వ్యాసములు పాఠశాలాధికారి చేవ్రాబుతోగూడ సంఘాధ్యక్షునికి నవంబరు 25-వ తేదికి లోపుగా చేరవలెను. చెన్న పట్టణములో తంబునెట్టిపిథిలో నున్న స్వామివారి చితనామాన ఈ వ్యాసములు పంపబడవలెను.

కుష్టుకు తెలము

జులై 1 కి వెల 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0 ఈతెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును. అమృతాంజనముడిసో 6, తంబుబట్టిపిథి, మదరాసు

THE GREAT WAR.

King's Stirring Appeal: Support Your Brothers.

GERMAN CRUISER SUNK BY BRITISH SUBMARINE.

Bulgarian Ports Bombarded by Allied Fleets.

DEATH OF SIR HENRY COTTON.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

The King's Message to the Nation. Appeal to Men of all Classes.

LONDON, October 24.

King George, in a message to his people, expresses pride at the voluntary response of his subjects in the defence of a free Empire, but the end is not in sight. His Majesty appeals to men of all classes to come forward voluntarily at a grave moment in the struggle against a highly organised enemy who has transgressed the laws of nations.

The King's Message to His People. STIRRING APPEAL FOR MEN.

"Support for our Brothers."

LONDON, October 24.

The following is the text of the King's message to his people:—"At this grave moment in the struggle between my people and a highly organised enemy who has transgressed the laws of nations and changed the ordinance that binds civilised Europe, I appeal to you. I rejoice in the Empire's effort and am proud of the voluntary worldwide response from my subjects who have sacrificed home, fortune, and life itself in order that another may not inherit the free Empire, which their ancestors and mine have built. I ask you to make good these sacrifices. The end is not in sight. More and more men are wanted to keep the armies in the field and through them to secure victory and enduring peace. In ancient days the darkest moment has ever produced in the men of our race the sternest resolve. I ask you, men of all classes, to come forward voluntarily and take your share in the fight. In responding to my appeal you will be giving your support to our brothers who for long months have nobly upheld Britain's past tradition and the glory of her arms.

A German Cruiser Sunk. By British Submarine.

LONDON, October 25.

PETROGRAD.—It is officially announced that a British submarine has sunk a German Cruiser of the Prinz Adalbert class near Libau.

The Cavell Case.

British Home Secretary Interviewed.

LONDON, October 24.

NEW YORK.—In an interview with a representative of the Associated Press of America the British Home Secretary said there was no parallel in the whole record of Britain to the case of Miss Cavell. Even in cases of clearly proved espionage Britain had not sentenced a woman to death. Sir John Simon explained the vast opportunities for defence of persons accused of military offences and cited the case of a woman acting in association with a male spy. Both were overwhelmingly convicted of espionage and the woman was sentenced to ten years imprisonment.

The Blunder Realised.

AMSTERDAM.—That Berlin realises the blunder of the murder of Miss Cavell is shown by an inspired telegram attempting to defend the execution. The telegram says that the sentence was based on the provisions of the Imperial Penal Code and Military Penal Code.

Signalling to the Enemy.

LONDON, October 24.

At the Police Court two men were charged with signalling from the hotel roof to the enemy during the last air raid. They were handed over to the Military authorities.

Only one Vessel Sunk in a Week.

LONDON, October 24.

German Submarines during last week sank only one small vessel.

The Dardanelles Commander.

LONDON, October 25.

General Sir Charles Monro left London yesterday en route for Dardanelles.

Sir Henry Cotton's Death

LONDON, October 24.

The death of Sir Henry Cotton is announced.

The Bombay Chronicle on the Death.

BOMBAY, October 25.

The "Bombay Chronicle" in a leading article commenting on the death of Sir Henry Cotton writes:—"Sir Henry Cotton's memory will rank in the minds of the people of this country among the greatest of the Englishmen who have fought to secure for them, justice, liberty, progress and the equal rights

and privileges that they should enjoy as citizens of the Empire and subjects of the King Emperor. It is men like Sir Henry Cotton who for the sake of England as much of India are prepared to face the slings and arrows, that forces or reaction know so well how to employ, and to go forward courageously in battle for what they believe to be right, to whom Empire has to be largely grateful for the continued faith of the people of this country to the British connection and their confidence in the hope that through it they will ultimately attain the position of a free partner of the Empire. But not only for his political services but because he loved India and Indian people and for his deep human sympathy with them in all their wrongs and sorrows will his loss be deeply mourned.

Voluntary System Would be Saved, Mr. Bottomley's Speech.

LONDON, October 24.

Speaking at Hackney Mr. Horatio Bottomley said that that he had discussed the new recruiting scheme with Lord Derby who had said that experience had already convinced him that Voluntary system would be saved and he confidently anticipated that by the end of November there would be sufficient recruits to meet the requirements of the army.

Recruiting by Labour Committee. Most Encouraging Reports.

LAHORE, October 24.

LONDON, October 23rd.—Mr. Peters, representing the Labour Recruiting Committee, says:—"The canvass is going on red hot. Most encouraging reports are being received from all parts of the country. Young men are beginning to realise the gravity of the issues.—"C. and M. Gazette's" cable.

The Machine Gun Corps. Details Announced.

LONDON, October 24.

Despatches dealing with the operations in the Persian Gulf and Mesopotamia to April 14th are published as a blue book.

Particulars of the composition of machine gun corps see October 7th) are given in the Army orders. The Corps will be divided into three branches cavalry, Infantry, and motor. The first two will be organised a Brigade of machine guns squadron and companies respectively and the last as motor machine gun batteries. The War establishment of the machine gun company will be nine Officers 141 Non-Commissioned Officers and men and 52 horses.

General Sir Ian Hamilton. In Rome.

LAHORE, October 24.

LONDON, October 22nd:—General Sir Ian Hamilton in Rome, on Wednesday, visited Baron Sonnino. He stated, according to a Central News correspondent, that the landing at Salonika is proceeding in perfect order. Submarines tried to hamper them, but did not succeed.

In France.

Sir Ian Hamilton arrived at Marseilles yesterday and visited the Governor and the Military Commander of the Region. He arrives in Paris to-day.

Royal Humane Society Medal. Awarded to Major W. C. Croly.

LONDON, October 23.

The Royal Humane Society has awarded its medal to Major W. C. Croly, Medicals, for attempting to save a man of the Norfolk who jumped overboard in a fit of insanity from a launch at Basra on June 13th.

SERBIA.

Bulgarian Ports Bombarded. Attacks Arrested.

LONDON, October 24.

PARIS.—The Bulgarian attacks in the great battle of Kuprulu have been completely arrested owing to a flank offensive by the French from the south on a front from Krivolak on the Salonika railway to Strumnitza. It is reported that the Russian fleet has effectively bombarded the Bulgarian ports of Burgas and Varna creating an indescribable panic.

A Berlin Report.

LONDON, October 23.

AMSTERDAM.—A Berlin communique says that the Austrians and Germans are still making slow progress in Serbia and are approaching hills where their greatest difficulties will begin. The Bulgarians claim to have occupied Kumanovo, twenty miles north-east of Uskub.

TELEGRAMS.

Big Battle Between Serbians and Bulgarians.

LONDON, October 23.

ATHENS.—According to reliable information from Salonika a big battle has occurred between the Serbians and Bulgarians at Kuprulu, where Turkish cavalry was observed.

A Serbian Communique.

French Troops Fighting with Serbians.

LONDON, October 24.

NISH.—The Communique says that fighting in the direction of Belgrade continues without change. Near Kniashevatz strong enemy forces captured Macchack after determined fighting but we counterattacked and retook the position. We recaptured a position on the right bank of Nichava and the fighting continues on the left bank. There has been fighting at Krivolak forty-five miles south of Uskub in which the French troops were fighting by our side.

Austo-German Advance in Serbia Arrested.

LONDON, October 24.

PARIS.—Official reports from Salonika State that the French troops attacked the Bulgarians on Friday evening south of Strumnitza and captured Nabova.

The fighting continues. The Austro-Germans advance on Serbian front has been arrested.

Allied Troops in Touch with Serbian Troops.

LONDON, October 23.

A Paris communique says nothing important has occurred. Landings of French troops at Salonika continue regularly. The troops which crossed the Greek frontier have established touch with the Serbian troops.

The German Losses.

LONDON, October 24.

PARIS.—An Athens telegram states that, according to despatches from Nish, signed by M. Pasitch, the Premier, the losses of General Mackensen's armies have amounted to at least 60,000. The British and French military attaches, who have arrived from Nish confirm this news. They add that Vrania has not been occupied by the Bulgarians, who attempted a mere cavalry raid and were thrown back. They state that the Serbian troops have entered Bulgarian territory.

Advance of Allied Troops.

ALLAHABAD, October 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—"The Morning Post's" Athens correspondent says:—"The Allies have not occupied Strumnitza, although they have pushed back the Bulgars to their frontier. At this point everything depends on the landing of large reinforcements at Salonika this week and the drafting of them to the front by the middle of next week.

The "Exchange Company's" Paris correspondent says: The French troops have advanced beyond Demirkapu and crossed the Vardar and are threatening the Bulgarians south of Ishtip.

Serbians Engaged in Heavy Battles.

LONDON, October 23.

A Nish communique states that the Serbians are engaged in heavy battles and have repulsed attacks in the region of Pirot.

British Troops in Serbia.

LONDON, October 24.

The Paris correspondent of the "Daily Telegraph" says that he has the best authority for stating that British troops have entered Serbia.

BULGARIA.

Bulgarian Towns Revolt.

Demonstrations Against Turks as Allies.

LONDON, October 23.

A telegram from Bukharest says:—"It is reported that the population of Starazgora revolted on learning of the arrival of the Turks as the Allies of the Bulgarians. The Gendarmes fired on them, when the Prefect desired to address the people at Janboli. It is further stated he was assassinated.

Unrest in Bulgaria.

An Anti-Dynastic Conspiracy.

ALLAHABAD, October 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—"The Petit Journal's" Athen correspondent learns from Sofia that the internal situation in Bulgaria is far from normal. The houses of the opposition leaders have been searched, and it is reported that the Police have discovered an anti-dynastic conspiracy.

The "Exchange Company's" agent at Zurich says:—"The Bulgarian Government is taking extraordinary precautions to prevent the Tsar's manifesto from reaching the people of Athens. The "Patree" states that the Bulgar German treaty awards Bulgaria the whole of Albania.

Bulgarian Coast Bombarded.

Dedeagatch Harbour Seriously Damaged.

LONDON, October 24.

The Admiralty announces that a British, French and Russian squadron bombarded the Bulgarian coast on October 21st, shelling a number of military positions and seriously damaging the harbour works, railway station, and shipping at Dedeagatch. Care was exercised to avoid hitting points not possessing military importance.

Aegean Coast Ports Bombarded.

LONDON, October 23.

ATHENS.—It is officially announced here that the whole Aegean coast from Dedeagatch to Porto Lagos has been bombarded.

TELEGRAMS.

AMSTERDAM.—A telegram from Sofia says that the British fleet has bombarded Dedeagatch.

Bulgarians Fortifying.

LONDON, October 23.

It is reported that the Bulgarians are fortifying the foothills of the Rhodope mountains. Large numbers of refugees are arriving in Monastir from the northern districts.

BELGIUM.

A Rumour in London.

Of Autograph Letters Between the Pope and the Belgian King.

LONDON, October 24.

It is reported here that the Pope has received an autograph letter from the King of the Belgians in reply to an autograph letter in which His Holiness begged His Majesty to initiate steps towards peace. According to the story current here, the King thanked the Benedictine for the latter's promise to use all his influence to obtain German evacuation of Belgian territory as a condition of peace, and declared that he would never lay down his sword while his country was in slavery. The Pope, it is stated, was greatly disappointed at the result of his appeal.

The Story Denied.

It is noteworthy that the Vatican official organ denies the whole story.

Condemned Belgians Reprieved.
Kaiser Commutes Sentence.

LONDON, October 22.

The Madrid Correspondent of the Exchange Telegraph Co. states that the Kaiser has wired to King Alfonso that he has pardoned Countess Belle Ville and other Belgians condemned to death for aiding Belgian soldiers to escape.

Summons and Threat by the
Governor-General.

LONDON, October 23.

AMSTERDAM.—A Brussels telegram says that the Governor-General has summoned all persons within his jurisdiction belonging to the hostile army or on mission from the hostile Government to report themselves within twenty-four hours. Those who respond will be removed as prisoners of war. Anyone arrested afterwards or assisting such persons in any way will be most severely punished.

Belgian Workmen Compelled to do
Military Duties.

LONDON, October 24.

The Germans are now compelling Belgian workmen to perform military duties, saying that neither Belgian law nor international agreements are any excuse for refusal. Only the German Military Commander is entitled to decide.

Another German Proclamation.

Another German proclamation has summoned young Belgians to report themselves. Those who have obeyed have been sent to an unknown destination.

RUSSIA.

RENNENKAMPF RETIRED

LONDON, October 24.

General Rennenkampf has been placed on the retired list.

Russia's Northern Port Closed.

LONDON, October 23.

Archangel is frozen. [Archangel is the Russian port on the White sea through which much of the munitions and other supplies sent her by the allies have been arriving.]

A Powerful Russian "Coup De Main"
In Galicia.

LONDON, October 23.

PETROGRAD.—The Russians have made a powerful "coup de main" in Galicia in the region of Nowoluxinetz, twenty miles northward of Tarnopol. A communique says:—We carried part of the enemy positions yesterday and further positions northward to-day. We captured during the days 148 officers, 7,500 men, two howitzers and numbers of machine-guns.

THE RUSSIAN ADVANCE.

Further Successes.

More Villages and Prisoners Captured.

LONDON, October 24.

PETROGRAD.—Galicia is not the only scene of Russian successes. A communique says that the Russian crossed, against opposition, the Chara river southeast of Baramotitch and stormed the heights on the other side and took, 1,588 prisoners, to which number they have added 2,092 prisoners taken in various actions on the left bank of the Styra. The Russians have also advanced westward in the Lake region east of Ilina, repulsing numerous counter-attacks. They have captured villages west of Postavy. The Germans are unable to make headway in the Riga and Dvinsk regions. A violent attack near Olai on Thursday was immediately repulsed.

Germans Repulsed: Prisoners and Guns Taken.

LONDON, October 24.

PETROGRAD.—The Communique says that the Russian landing party near Dameslne's at the entrance to the Gulf of Riga on Friday repulsed the German force capturing prisoners and material. Forty three German dead were abandoned. The Russians had only a few wounded.

TELEGRAMS.

Fighting left of Styra continues. The Russians near Kolki captured another 621 prisoners, seventeen maxims and eight trench mortars. Elsewhere fighting is unimportant.

ITALY.

An Italian War Council.
Action in Eastern Mediterranean.

LONDON, October 23.

An Italian war council was held last week by the King, General Cadorna and some royal Princes, including the Duke of Abruzzi, whose presence suggests that the meeting dealt with Italy's action in the Eastern Mediterranean.

FIGHTING ON ITALIAN FRONT.

An Austrian Report.

LAHORE, October 24.

LONDON, October 23rd.—An Austrian communique, while claiming that all attacks have been repelled, states that battles on a great scale are proceeding on the whole Italian front.—("C. and M. Gazette's" cable).

Positions Conquered By Italians Safe.

LAHORE, October 24.

The "C. and M. Gazette's" London correspondent cables:—The "Zurich Democrite's" Italian correspondent states that the seizing and consolidating of positions by the Italians has now been concluded. Attacks by Austrians to drive now grown in numbers to 800,000, have definitely failed to endanger the conquered positions. General Cadorna is about to initiate with the utmost confidence a great advance in order to seize the Irredentist Provinces and succor Serbia.

More Italian Successes.

LONDON, October 24.

ROME.—Further progress at many points is reported in a communique. Westward of Lake Gard a westernized Mount Nodice completing the command of the Ledro valley. We captured a strong redoubt in the vicinity of Caidilana. The importance of Thursday's success in the Seisera valley is confirmed. We have hitherto buried 426 of the enemy there. We have also made progress on the upper middle Isonzo. Two violent enemy counter-attacks at Arzi were repulsed. We took 157 prisoners. Despite the enemy's fierce resistance supported by powerful batteries, we progressed on practically the whole Carso front, particularly at San Martino. We captured 2,009 prisoners, sixty officers, seven machine-guns and quantities of munitions and material.

Progress of Italian Offensive.
Numerous Positions Captured.

LONDON, October 23.

ROME.—A communique says the great Italian offensive which opened successfully on the Tyrol-Trentino front has extended along the whole line to the sea and resulted in the capture of numerous positions with much material. Strong enemy lines on Carso have been pierced at several points and the defenders annihilated or scattered. The prisoners taken number 1,200.

ROME.—The positions captured include Mount Melino, which was stormed and where much material was taken, and Mount Deipini and the town of lower Tirano. The enemy on Thursday evening counter-attacked on Mount Crosano, but were repulsed and pursued and lost heavily. The Italians at Rienz park advanced simultaneously on the mountains, scaling the difficult Ranch Kofel crest and plain in the direction of Schenderbach, storming the enemy trenches and capturing prisoners. The town of Leopold Schirchen was set on fire. Strong enemy forces in Seisera valley were put to flight. The Italians on the Isonzo front opened an attack on Friday morning against numerous strong positions between Caporetto and the sea and advanced under a murderous fire and stormed with the bayonet a great entrenchment below the Narzali peak in the Montenero zone, numerous trenches on Santa Lucia hill in the Tolmino section and a strong redoubt on the slopes of Mount Sabotino north of Gorizi.

FRANCE.

The Battle of Champagne.
German Fears Can be Realised.

PARIS, October 24.

The Official Eyewitness says it is only now possible to view the effect of the battle of Champagne in its entirety and careful investigation of the battlefield demonstrates that no matter how powerful the enemy's entrenchments are, they are no shelter from the French batteries and that the strategical rupture so feared by the Germans can be effected.

The Fighting at the Hohenzollern Redoubt.

LONDON, October 24.

Reuter's correspondent with the British Headquarters, describing the British attack which captured the main trench in the Hohenzollern redoubt, says:—After the initial onset, the fight resolved itself into a series of isolated bombing encounters, parties being sent up to various trenches in an endeavour to force a way to the enemy's main line. One party held its own against a strong German counter-attack, though many were killed or wounded till their barricade was literally blown in. The Captain in command ordered the men to construct another barricade thirty yards behind, he himself remaining alone at the first barrier, sheltering himself as best he could behind a smashed parapet and, by constant bombing, holding the enemy only a few yards distant till the second barrier was completed.

Latest Paris Bulletin.

LONDON, October 24.

PARIS.—Germans in a night attack in Givenchy Wood suffered the eighth defeat here in five days. The Communique says that the Germans were decimated whenever they left their trenches and were compelled to

TELEGRAMS.

retire. The French artillery was very active on the rest of the front destroying the enemy trenches and works especially in the region of Libons, Champagne and Lorraine.

Enemy Cannonade Mastered by French
Batteries.

LONDON, October 24.

PARIS.—A communique says:—The Germans bombarded the environs of Lombatzde and prepared to attack, but our fire dispersed the assembling enemy forces. Our batteries in Champagne and Argonne mastered the enemy cannonade against the environs of Tahure and other points.

GERMANY.

British Submarines.

Sighted and Chased by Germans.

LONDON, October 24.

A telegram from Malmoe says that German aeroplanes sighted two British submarines under the water. Subsequently a flotilla of torpedo boats from Sassnitz chased the submarines, which retreated northwards. There was no firing.

Operation of British Submarines.
Effect on German Traffic.

ALLAHABAD, October 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—The "Russian Official Messenger" in a long article on the British submarines in the Baltic says:—They are strictly observing international laws and the usages of humanity. They have already deprived Germany of tens of thousands of tons of copper and iron ore and other war material. It is reported that all traffic between Sweden and Germany and Denmark and Germany is stopped. Occasionally a contraband ship puts to sea, but the vigilant British submarines usually capture it. The "Morning post" states that three more German cargo steamers are missing and are supposed to have been sunk. A Berlin message says that the Insurance Companies are charging higher insurance premiums and even refusing business, and, owing to the British raids on the Dogger Bank last week, the German North Sea trawling fleet remains in port. The price of fish has risen seriously.

German Protests.

The "Liberte's" Rome correspondent says:—A German protest against the British netting of submarines reached the Italian Government through a neutral. Germany also protests against the sending of large vessels to sink submarines and admits that it has lost 27 by netting and 16 previously.

The Altered General Situation.
In Favour of Allies.

ALLAHABAD, October 24.

LONDON, October 22nd.—The general situation has undergone a slight alteration in favour of the Allies, both in the military and diplomatic sense. The German assaults in the East and West have been uniformly unsuccessful, and they have been unable to withdraw many troops from the Eastern front owing to the failure to crush the Russians. It has also been necessary for them to use the garrison troops for action against Serbia and the size of the force employed is less than was intended. The Germans, owing to their fear of united Russo-Romanian action, are taking heavy risks in the Balkans in order to achieve success before the Russian offensive can develop.

Loss of German Aircraft.
In the Baltic Region.

LONDON, October 24.

PETROGRAD.—The Germans have hitherto lost two Zeppelins and seventeen aeroplanes in the Baltic region.

UNITED STATES.

Fall in Sterling Exchanges.

NEW YORK, October 24.

There has been a fresh fall in the sterling exchange owing to an enormous volume of exports causing a flood of Bills on London and Paris. There has been a noticeable increase in the exports of foodstuffs while the imports have fallen.

Wireless Telephone Communication.
With the Eiffel Tower.

LONDON, October 22.

WASHINGTON.—Wireless telephone communication has been effected with the Eiffel Tower via Arlington, Virginia.

Wheat Sown in Argentine.

LONDON, October 24.

BUENOS AIRES.—The area sown for the next crop of wheat in the Argentine is officially estimated at sixteen and half million acres.

Seized American Cotton.
British Board of Trade's Arrangement.

LONDON, October 24.

WASHINGTON.—It is announced that the British Board of Trade has arranged to make a settlement regarding seized American cotton not covered by sales or contracts. The price to be paid will be the market value at the port of shipment at the same shipment.

PERSIA.

A Lesson to Local Tribesmen.

SIMLA, October 24.

The restitution of Bushire to Persia announced yesterday is an earnest of the fact that Great Britain desires no territorial aggrandisement in this part of the

వృత్తాంతములు

పార్వతీపురములైలు. — ఈనెల 28 వ తేదీనుండి రైల్వే సరాసరి పోవుచున్నది.

వి. సి. ఎస్. చట్టము. — బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘమువారు ఈనెల 28 వ తేదీన రహస్యముగా నాలోచించిరి.

శర్ వలంబెనుచిరముగాదు. — వీరు శీతకాలమున హిందూదేశమునకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

తేహరురాష్ట్రమున ప్రారంభవిద్య. — ఇచటప్రారంభ విద్యాభివృద్ధికి చాలపాఠశాల లేర్పరుపబడినది. మరికొన్నితరహా విద్యలునునున్నవి.

ఆసానుబంధగా. — ఇందువారి కొండప్రాంతము: — ఆసాను బుత్తర భాగమునకును చిటుగాంకునకును నడుమ మరల రైలును వేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగియున్నది.

వివాదము. — నైసికబాధాని వారణసిధికి గిరిం పాను లును బెల్జియమునకును సహాయార్థము 200 పానులును శ్రీమేరీ చక్రవర్తిని గారికి పహారుగాడి గారు సమర్పించి, శ్రీమేరీ చక్రవర్తిని గారు స్వీకరించిరి.

పునర్విగ్రహ రాజాగారి రాక. — వీరు ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో సంచారమును ముగించి సిడ్నీకివచ్చిరి. 19-10-1911 న వీరు సిడ్నీ నుండి బయలుదేరి 20-10-1911 న తేదీకి పునర్విగ్రహకు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

నిర్బంధ నివాసము. — పంజాబులో తేజభానుపతిగారు పరీక్షించుచుండిన పండిత మునీ రాముగారిని ఆయన స్వగ్రామమున గణేశీబాహును గ్రామమునుండి కదలమందునట్లు దొర తనముఖ్యవారాజ్ఞాపించిరి. ఈ గ్రామమునకు దానపూను జిల్లాలోనున్నది.

పండిత ప్రేమిగాడు. — అలహాబాదు జిల్లాలోని పండిత నారాయణప్రేమిగాని సి. వి. డి. చారు క్యాకి మంగళవారమునాడు తినుకొనివెళ్లి కొన్ని ఫోటోగ్రాఫులను కొందరు ఖైదీలను పోల్చునగా ఆయనపోల్చలేక పోయెను ఆయనను మరల పంపివేసిరి.

శ్రీరామము. — ఫ్రాన్సునంగున హిందువులకు మహమ్మదీయులకు సిట్లెలకు వేరువేరు శ్రీరామము లేర్పరుపబడినది. బాను జాలై నెలలలో యుద్ధము విస్తారముగ జరగలేదు అది విరమించి ఆర్ ఇంగ్లీషుగారు లక్నో విషపుగానికి వ్రాసిరి.

నర్. సి. ఎం. మెహతా గారు. — వీరు ఆంగ్లము కొరకు పూనా నగరమునకు వెళ్లినను ఆంగ్లము కలుగలేదు. వీరి స్థితి స్నేహితులకు మనస్తాపము కలిగించు చున్నది. వీరి స్థితి వెనుకటి కన్న గూడ జబ్బుగా నున్నది. అది యొక బొంబాయి పత్రిక వ్రాసిరి.

శ్రీ బొంబాయి గవర్నరుగారి రాక. — మైసూరు సంస్థానమున పీఠాగా జిల్లాలోనున్న గెర్నీపాపాధారలను చూచుటకు శ్రీ వెల్లింగ్టన్ ప్రభు దంపతులు 19-10-1911 న తేదీకి వచ్చి 21 వ తేదీ వరకు సుండురు. సంస్థానము చాతురగిన ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు.

మైసూరు ప్రతినిధిసంఘము. — ఈనెల 23 వ తేదీ మద్యాహ్నము మరల సమావేశము జరిగినది. విద్యార్థులను జపానుకు పంపివేయుటకు విద్య నేర్పించుటకు గూర్చియు నిర్బంధించి ప్రారంభవిద్యకు గూర్చియు చర్చ జరిగిరి. పతనీయ గ్రంథముల విషయము చూడ చూపబడినది.

మైసూరులో కొత్త. — ప్రస్తుతము మైసూరునుండి సరుకులన్నియు చెన్నై పురికి పంపబడుచున్నవి. అట్లు గాకుండ పత్తిను సముద్రతీరమున మైసూరు దొరతనము వారికి ప్రత్యేకముగ నొక రేవు స్థలము నొసంగుటకు గూర్చి మైసూరు దొరతనము వారు ఇండియా దొరతనము వారికి వ్రాసిరి.

తిరుకల్వేలి తిరుచ్చెందూరు ఇనుపదారి. — ఈరైలు మార్గము వేయుటకు ప్రారంభముగ రివిన్యూబోర్డు మెంబరు మా. ఎల్. ఇ. బకే, వి. సి. ఎస్ గారు ఈనెల 23 వ తేదీ యుద్ధము నతిరునల్వేలిలో మొదటివెల్లువల్లిపిరి. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారు ఎస్. ఆర్. మిగ్వే వి. సి. ఎస్ గారు విరమించు తెలిసిరి.

బుల్లూవా ఫోర్ట్ కేసు. — ఈకేసులో బుల్లూవా జిల్లా జడ్జిగారు ముద్దాయిలు అమలాపురంకు ధనికుడు మా. రామిడికి గి సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిరి. అతడపిలుచేసెను వార్తను గారకు పక్షమున వాదించిరి. అదిషణు బ్యాకి వల కమిషనరు ప్రేస్తుచు గారు ముగ్గురు ముద్దాయిలనుగూడ విడుదలచేసిరి. 1200 పుటలు తీర్పువ్రాసిరి.

పూనా నగరపాలక సంఘము. — ఫిఫ్త ఆఫీసుగారి 25 వ ఫిఫ్తమోషను ఇన్వెస్టమెంట్ శీర్షికన చూపబడినది నది సంఘమునకు ధనములేదు కొందరు దాని నెవర్సిరి తీవ్రమున వాదము జరిగినది. తీర్మానము వీరిపోయినది. ఉపపాదకుల కాగ్రహము కలిగినది. డాక్టరు విఠలహరికెల్లరు గారు రాజీనామా నిచ్చెదమను నంతవరకునుగూడ వచ్చినది.

గంధిగారి యువస్వామి. — బొంబాయినుండల మహాజన సభవారి యాజమాన్యముకింద గురువారమునాడు సాయంకాలము బొంబాయిలో ఎంపమున నాటకశాలలో మా. శర్ ఇబ్రహీంరహింతుల్లాగారి ఆధ్వర్యతకిందజరుగు సభలో గంధిగారు “భారతనామాలు వ్రాసిన హిందూదేశపు పరివాండు” అను విషయమునుగూర్చి యాజమాన్యమింతురు.

బెల్జియను కార్మికులు నైసిక కార్యములకు నిర్బంధముగ నియోగింపబడుట. — నైస్యములలో పనిచేయువలసినదని వీరిని జర్మనులు నిర్బంధించుచుండిరి. బెల్జియను కానకములగాని అంతర్జాతముభారత నామాలనుగాని వీరు మన్నింపరయిరి. ఈ అంశమున తీర్మానించు స్వాతంత్ర్యయుము జర్మని నైస్యాని పతికే కలదు. గాని తదితరులకుగాని కానకములకుగాని లేదు.

నానిటాబాలో రాజప్రతినిధి గారు. — శ్రీరాజప్రతినిధి గారు రెప్రెంటేటివ్ గవర్నరుగారితోగూడ ఈనెల 10 వ తేదీన బావాలిలోని ఎవ్వర్ల పర్యవృత్తి స్మార్తకవిన్నపము ఆ రోగ్యాలకుమనకేగిరి. అచట నొకగంటయుండి మాచిరి. చికిత్స చేయబడుచున్న వారందరితోను పర్యవృత్తి. బలరాంపుర మహారాజాగారును పర్యవృత్తి మహారాజాగారును కట్టించదలచిన ఇండ్లస్థానములనుమాచిరి. ఇతర సంస్థానాధిపతులు గూడ వీరివలెనే సహాయము చేయుచుకాకయని శ్రీవారనిరి.

ప్రాచీనకాలమునాటినుతులు. — కలకత్తాలో క్లయపువీధిలోనున్న రాయలు ఎక్స్‌జెంట్ మండీరమున పడగొట్టుటలో నచట రెండు నూతులు కనపడినవి. ఆస్థలమునందే వారను పోస్టింగుగారును క్లయపుకారునగూడ నివసించిరి. వారు నివసించుటకు పూర్వముచట నీనుతులు క్రవ్వించబడియుండుననియు అవి 1910 సంవత్సరముల వాటి వీనియు కలంపబడినవి అవి 20 ఆడుగుల లోతు గలిగియున్నవి. ఆస్థలములో సుత్తభాగమునున్నది. నున్నపు కంకరతో పూర్వబడినవి.

మరణదండన విధింపబడిన శ్రీవీరి విడుదలచేయుట. — క్యాన్సరుజిల్లాలోనొక గ్రామములోను సమృద్ధమితామాయ నామె విషము వెట్టి చువెనని కేసుచేయబడగా ఆ మెరు మరణదండన విధింపబడినది. వారిస్తరు డబ్బూ, హెచ్. టి. ఫిల్మిసుగారు ఇండియా దొరతనమువారికి వ్రాయగ వారు మరణదండన యాజ్ఞను ద్వీపాంతరవాసముగా మార్చిరి. ఇప్పుడాయావజ్ఞను ద్వీపాంతరవాసమును గూడ గద్దపునవి ఆమె నవిడుదల చేసితిమని ఇండియాదొరతనమువారు మరల నావార్తనువారికి వ్రాసిరి.

పోలీసు ఉద్యోగులను పనిలోనుండి తొలగించుట.

కొండలు ముద్దాయిలను పట్టుకొనినవారికి బహుమానము లియ్యబడునని ప్రకటించబడినది. అట్టి ముద్దాయిలు దొరికిరి. వారిని మిదునాపూనులో చెట్టానుంచిరి. గాని ముద్దాయిలు చెట్టానుండి పారిపోయిరి. అందులకు ఇద్దలు పోలీసు సబుబుస్పెక్టరులను పనినుండి తొలగించిరి. వారిలో హైదర్పురకు సతను మిదునాపూను కుట్టికేసులో డిప్యూటీమాసరింపెండెండు మజరలు హక్కుగారికి ముఖ్యసహాయుగా నుండెను. రెండవయాతకు మహమ్మదీయుడు. కలకత్తా హైకోర్టులో నొక యరాజునిచే పధింపబడిన డిప్యూటీమాసరింపెండెండు సాములు అలముగారికి సోదరుడు.

ప్రజల కాయధములు. — ప్రజలకాయధములిచ్చినను ప్రయోజనము లేదనుట కిచటకొక నిదర్శన మగుపడుచున్నది. వాయుస్యనివాదు రాష్ట్రమున సాలముల అనుగ్రామమున 85

గురు బండిపోటుదొంగ లొకధనికుడును హైదర్పురికివచ్చిరి. ఆగ్రామ సంరక్షకార్థము దొరతనము వారు 15 తుపాకుల నిచ్చిరి. వానిలో 6 తుపాకు లా హైదర్పురి యింట నేయుండినను వాని నొక్కరు నుపయోగింపలేదు. దొంగలు వానిలో వాల్చింటి నెత్తుకొనిపోయిరి. దుకాణదారులలోవారు మంది తుపాకులను తాము కాల్చురు. ఇతరులకుకాల్చు నయ్యెదగాన వారి యొద్దనున్న తుపాకులు సులభముగా దొంగలపాలగుచున్నవని క్లోజగారు వ్రాసిరి.

దిగ్విజ్ఞానసమాజ వార్షికమహాసభ. — ఈ సభనీడవర్స రక్తి ప్రముఖ నెలవులలో బొంబాయిలో జరుపుటకు బొంబాయి సంఘమువారు కోరిరి ఇందులకు సంఘాధ్యక్షులగు అనిలిసెంటు గారుగూడ సంగీకరించిరి. ఇదివరకు బడియానలోను కాశీలోనుతప్పఇతరచోట్ల నీసభజరుగలేదు. బొంబాయిలోని నాణుగు మండీరములవారును ప్రతినిధులకు సౌకర్యములు గలిగించ ప్రయత్నించుచున్నారు. ఫిలిస్థినులు చాలమంది వెల్లెడరని తెలియుచున్నది. వెల్లెగోరువారు ఈనెల 21-వ తేదీనొప్పుగా బ్లావెటి స్క్రీనుమందిర కార్యదర్శులకు తెలుపరలెను. ఏర్పాటులను చేయవని ఫిలిస్థినులకు టికెట్లునిచ్చువని వి. ఆర్. గ్రీనుగారు మాచుచున్నారు.

పురాతనపురా శాస్త్రము శర్ ఆల్బెర్ట్ డ్రెయిరు గారు. — వీరిటీల మధ్యఆశియాలో పురాతనపురా పరిశోధనముకై పర్యటనమొనర్చిరి. టుర్కనును తమప్రధానస్థాన మొనర్చుకొని చుట్టుపట్లనున్న ప్రదేశమునెల్ల శోధించిరి. ప్రధమమున శిథిలమైన ఇడికట్ మెహ్రాబజాను వీరిపరీక్షలకు పాలయ్యెను క్రిస్తుకేము 7,8 శతాబ్దములలో టూచుల పరిపాలనము ప్రబలియుండెను. ఆచాటి టుర్కనువారి ముఖ్యపట్టణమై యుండెను. ఇచ్చట పురాతనపురపులకొరకు నేలకు క్రవ్వగా నగలు, నాణెముల వెక్కులోనావు వస్తువులు, చిత్ర లేఖనములు, పురాతనపు గ్రంథములు మున్నగునవి కందలకొని బయలుపడెను, దొరకినయినపురపులకున బర్మానుయొక్క పూర్వపు ప్రామాఖ్యకలుజుకుచున్నవి. పశ్చిమఆశియా చీనావాజ్యములకునడచుచుండెడి వర్తకమున కిది ముఖ్యస్థానమైనట్లునున్నదనుచున్నది. పిమ్మట కేమ్ బరునకు పోవ నిశ్చయించబడినది. మార్గమునందు వస్తువుల పరీక్షించుచుపోవ నిశ్చయించబడినది. వీరంద రాప్రదేశమును మే నెలాఖరుకు చేరుకొనిరి. జూను నెల వాటివడివ పామారు మార్గమున అగ్గునునది ఉత్తరభాగమునకు ప్రయాణము నిశ్చయించబడినది. దుస్సెలో తాము పరిశోధింప నచుకట్టిన ప్రదేశముల శోధించిన నికర డ్రెయిరు గారు పారశికమునకు పోవుదురు. వీరు సుపాదించిన పురాతన వస్తువులన్నియు థిల్లి వస్తు ప్రదర్శనశాలలో నుండునునని తెలియచచ్చినది. (వయోనీరు పత్రిక)

వి. ఎల్. పరీక్షతోనే శాస్త్రమునాదిత్వము కృత్తిగా గైకొన నానించు వారిప్పుడు మూడుసంవత్సరములు కళాశాలలో విద్య నభ్యసించక తప్పదనుటకు మాచుదురు తెలుగుదురు. ఈ క్రొత్తపద్ధతి యీ సంవత్సరమునుండియే ప్రచారములోనికి వచ్చినదనుటయు తెలిసిన సంగతియే. నిడుటివరకును పరీక్షించుపోవుచు తప్పదునుండి నారెండలో యున్నాడు వారిసంఖ్య రమారమి నాలుగువందలు నుండునని లెక్కజేయబడియున్నది. వీరు పరీక్షలలో తేలుటకొరకు పరీక్ష కొన్ని యనకాశము లియ్యబడుచున్నవి. సంవత్సరమున కొకతూరి. డిప్లొ యనకాశ మిచ్చినయెడల సంవత్సరమునొకసారికాదు అందులకున వ్యాయకకళాశాలలోని విద్యార్థులు ఆప్వేక్షింపబడరలు కార్పెట్టుగారి యాధిపత్యముకింద నొక సభజరిపి 1913 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ మాసమునకును ఆరేసిమాసముల కొకతూరి ప్రారంభింపి న్యాయశాస్త్రపరీక్షలు జరుపబడినదని తీర్మానముచేసి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు విస్తారగారికి పంపినారు. సంవత్సరములో ననేకపర్యాయములు పరీక్షలు జరుపుకద్దతి నవీనముగాదు. ఆంగ్లభూమిలోని న్యాయశాస్త్ర పరీక్షా సంఘమువారు సంవత్సరమునకు నాలుగు పర్యాయములు పరీక్షలు వెల్లుచున్నారు. మన విశ్వవిద్యాలయమునాశీ ఆరెంటినుపరీక్షలు సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు జరుగుచున్నవి. వైద్యపరీక్షలు మన విశ్వవిద్యాలయములో సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు జరుగుచున్నవి. కావున న్యాయశాస్త్రపరీక్షలు తాత్కాలికముగా 1913 వ సంవత్సరమునకు ఆరేసిమాసముల కొకమాస జరుపుటకు న్యాయమగు సభ్యంతరమేమియు నుండరాదు. ఆప్వేక్షింబ జనరలంతటి యధికారి యధిప్రాయము విద్యార్థులకును మున్నది కామా విశ్వవిద్యాలయమునా రీసలహాను సంగీకరించుచుగాక యిది సమ్మతలసియున్నది.

TELEGRAMS.

The port is important so far as Persia is concerned, as being the principal outlet for the produce of the south-eastern provinces. It is almost devoid of shelter, however, and so shallow that ships of any size have to lie miles out at sea from the shore. Its having been taken over temporarily, however, should have a salutary effect as showing the local tribesmen who, for some years past, have been almost completely out of hand, that unprovoked attacks upon British subjects may cost them at any time their principal place of access to the sea.

GREECE.

Greek Feeling Changing.
Prolonged Inactivity Impossible.

LONDON, October 23. People who have arrived at Brindisi from Athens state that Greek feeling is rapidly changing, and sensational developments are possible at any moment. The conviction is growing in the army that prolonged inactivity is impossible. This feeling is especially marked among the non-commissioned ranks whose hatred of the Bulgarians is intense. The arrival of French and British wounded at Salonika has deeply impressed the Greeks.

SWEDEN.

Germany Expresses Regret to Sweden.

LONDON, October 24. STOCKHOLM.—The Naval Staff in Berlin has expressed profound regret and promised searching inquiry owing to the firing by a German Trawler on a Swedish submarine in the Swedish territorial waters.

INDIA TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 24. The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated the 23rd October:—

French report stopping of attempted attacks by artillery fire. German bombardment continues very violent west of Tature in champagne. Russians report capture of enemy's position north of Tarnopol on eastern Galicia front with 148 officers 7000 men. Russians repulsed attack twelve miles south west of Riga. In region Friedrichstadt Jacobstadt and Dvinsk, there was no change. Small advance was made in centre on upper Chara and on west Styr. Official announcement from Athens say bombardment of Bulgarians coast from Dedeagatch to Portlagon by allied fleets had begun. Austrian official report says progress is being made on both sides of Lower Morava and Bulgarians are in possession of Vranit. Kumeroo and Vales in Vardar plain. The Italian offensive begun along Tyrol-Trentino frontier is progressing and extending along the whole front as far as the sea along the whole Isonzo front. Italians attacked and carried a number of important positions and broke through the lines on the Carso Plateau at several points.

A Donation.

SIMLA, October 24. A Press Communique says:—Her Highness the Rani of Phar has generously offered to Her Imperial Majesty the Queen Empress of India donations of £500 for the relief of the sick and wounded soldiers and £200 for the relief of destitute Belgians. The offer has been gratefully accepted by Her Majesty.

Hill Section of Assam-Bengal Railway.

SIMLA, October 24. Orders may be expected very shortly upon the subject of the commencing of work for the repair of the hill section of the Assam-Bengal Railway. It will be remembered that the Conference which met recently in Shillong under the Presidentship of Sir Archdale Earle strongly recommended that no time should be lost in putting the necessary work in hand for the reopening of this important though, no doubt, costly and not altogether satisfactory link between the Upper Assam valley and Chittagong.

BOMBAY.

The Poona Municipality.
A Hot Discussion.

POONA, October 24. The question of granting a promotion of Rs. 25 to its Chief Officer formed the subject of a rather hot discussion in a recent meeting of the Municipality. The unsatisfactory financial position of the Municipality was one of the main grounds urged against the proposal, which in the face of the strong disapproval expressed at the meeting by a number of members was passed with the casting vote of the Chairman, Khan Saheb Adeshir Nowrojee. This has called forth a feeling of resentment on the part of the members who were not in favour of the proposal. The seriousness of the situation may be gauged from the fact that Dr. Vithal Hari Kelkar, an energetic member, has gone so far as to resign his seat.

Theosophical Society Convention.

BOMBAY, October 23. The Executive Committee of the Theosophical Society has accepted the invitation of the Bombay Theosophical Lodges to hold the annual Theosophical Society Convention this year in Bombay during the Christmas holidays. The President of the Society, Mrs.

TELEGRAMS.

Besant, has also accorded her approval to the proposal. This will be the first Convention outside the headquarters at Adyar and Benares. Arrangements are being made by the four local Lodges for the convenience and comfort of the delegates, of whom a large number is expected to attend this year. Intending visitors are requested to notify their coming to the Secretaries of the Blavatsky Lodge, Bombay, by the 31st instant. Arrangements for lectures and delegates' tickets are in charge of Mr. P. R. Green.

Mr. Gandhi to Deliver a Lecture.

BOMBAY, October 24. Under the auspices of the District Congress Committee in Bombay Mr. M. K. Gandhi of the South African fame will deliver a lecture on "Indentured Indian Labour", on Thursday evening at the Empire Theatre, the Hon. Sir Ibrahim Rahimtulla presiding.

Sir P. M. Mehta's Health.
Worse than Before.

BOMBAY, October 25. A local contemporary learns that the Hon'ble Sir Pherozeshah Mehta who went to Poona for a change has not benefited by it and his condition gives cause for anxiety to his friends. It was hoped that his health would improve at Poona and that he would be restored to vigour so as to be able to carry on his public work. That hope has not been realised and Sir Pherozeshah returns to Bombay in condition far less satisfactory than that in which he went to Poona, after attending the last Convocation of the Bombay University.

The I. C. S. Bill.

BOMBAY, October 24. The Bombay Presidency Association met this evening to consider the I. C. S. Bill question. The meeting was held in Camera. It is however believed that the Association will protest against the Bill.

CENTRAL PROVINCES.

The Buldana Forgery Case.

NAGPUR, October 23. Mr. Stanyon, Additional Judicial Commissioner, delivered to-day a lengthy judgment of about 120 pages in the Buldana forgery case. It will be remembered that one Ammolakchani, a wealthy Marwari, was convicted and sentenced to five years' rigorous imprisonment for abetment of forgery of a bond by the Sessions Judge of Buldana, and Mr. E. Norton defended the accused in the High Court Mr. Stanyon acquitted all the accused viz. Ammolakchand, Bhimarao, a petition writer, and Ganpat Navaji, stamp vendor.

SIND.

Enthusiasm For the War.
A Message from the Punjab.

KARACHI, October 23. A senior and experienced resident of the Punjab writes to the "Daily Gazette":—Some Indian drafts went off. They were most keen to go, and those left behind are greatly disappointed. There is absolute enthusiasm for the war, especially among the Jats of Rohtak and Delhi. The high officials at Simla see things far too much through the eyes of the Criminal Investigation Department. You in Karachi should tell Sir William Meyer that, if the Government of India only knew it, there is a vast reserve of latent enthusiasm in the north of India simply waiting to be roused, if only the Viceroy would give it a lead.

Kerosine Wells Near Karachi.

KARACHI, October 24. Report has obtained publication here to the effect that the Managing Agents of the Burma Oil Co., have located petrol well supply near the Las Bela Hills. The Head Manager of the firm here interviewed does not appear to have knowledge thereof.

UNITE PROVINCES.

The Bishop of Nagpur in France.

ALLAHABAD, October 25. On the 24th July the Bishop of Nagpur arrived in France at the Corps headquarters, during his visit which lasted until August 2nd. All the men enjoyed his addresses.

Cemeteries for Indians.

ALLAHABAD, October 25. Rev. R. Irwin, who is serving with the British troops in the Western front writes to the Bishop of Lucknow at the end of August:—There are now five Indian cemeteries within the corps area. There are Indian working parties on each. Hindus, Mahomedans and Sikhs have each separate plots. June and July were fairly quiet months as regards fighting.

(LATEST TELEGRAMS.)

(REUTER)

A Melbourne message of the 10th instant says:—The negotiations between private contractors and the Navy Department for the saving of the German cruiser "Emden" have been broken off. The Navy Board has decided to send one of its own ships with Engineers and divers and full equipment to ascertain if the "Emden" can be salvaged. It is expected that the ship will leave for Cocos Island within a fortnight.

COLOMBO, October 24. Lieutenant Lauterbach, the "Emden" Officer who, with others, escaped from the Tanglin internment camp on the outbreak of the mutiny in February last, reached the United States in the middle of August, though whether he has succeeded in getting through the last stage of his long journey from Tanglin to the Fatherland is not certain. That he succeeded in getting to San Francisco in

August is, however, clear, for the "Japan Gazette" reproduces a statement published there, apparently in a San Francisco paper, dated the 18th August, in which Lauterbach goes into some detail about his adventures. The more immediately interesting fact disclosed is that he claimed in San Francisco that he incited Indian troops to mutiny at Singapore. This is the statement as printed in the "Japan Gazette."

SAN FRANCISCO, August 18. After being one of those who incited the mutiny among the British Indian troops at Singapore, escaping from the Straits Settlements during the fighting that followed, for seven days paddling in a dug-out with Singalese boatmen and finally securing the passports of H. W. Johnsen, and making a trip across the Pacific on the Mongolia, Lieutenant-Commander J. Lauterbach, navigating Officer of the German sea raider "Emden," arrived in San Francisco on Tuesday morning. Not for a moment during the time that elapsed since the sinking of the "Emden" at Cocos Island last year, until he arrived here, he says, was his brain not busy with plans to reach Germany, and once more enter the service of his country.

Lauterbach readily admitted, after he had come ashore from the "Mongolia" that he was among those who incited the riot among the Indian troops of Great Britain in Singapore. He said that he escaped during the fighting, and made his way to Sumatra in an open boat with a party of native boatmen. From Sumatra he went to Java, and at Sourabaya he secured the passports of H. W. Johnsen, Swedish subject, and made the trip to Saigon, in Indo-China. He did not dare go to Hongkong, the British port of South China, and so by a round about way he went from Saigon along the coast and up the river to Canton, overland thousands of miles to Shanghai, and there joined the "Mongolia." While in Japan ports he hid in the fore-castle of the "Mongolia," and although the Japanese Officers searched for him, he was not found. It was not until he left Yokohama that he made himself known under his real name, and not as "H. W. Johnsen." Arriving here, he hoped to stay on the "Mongolia" until night, and then come here quietly when no one was about, and to the German Consulate. This plan was spoiled by the arrival of the "Mongolia" late at night. A companion, Herman Sobbe, passed his baggage for him, but when Sobbe tried to pass his own on the dock he was recognised, he having passed the first, so Lauterbach had to come out of hiding on the vessel. He expects to leave for Europe at once. It is thought by Customs officials that Sobbe is another of the crew of the "Emden" on account of the trouble he took to get the baggage of Lauterbach through the Customs. "I cannot tell all about how I got away from Singapore and reached this country, for there are others who will do the same thing after me," said Lauterbach.

LONDON, October 24. A despatch from Field-Marshal French says that there has been considerable artillery activity south of La Bassée Canal during last few days but nothing important on the remainder of the front. The British have won four aerial fights.

LONDON, October 24. WASHINGTON.—Mr. Redfield Secretary for Commerce announces the formation of an American Trust company a similar organisation to the Netherlands Overseas Trust. It will handle American products abroad with assurances that they will not reach the belligerents.

LONDON, October 24. Reuter's Correspondent in the Dardanelles says that General Birdwood telegraphed to Sir Ian Hamilton on October 17th "Anzacs greatly regret your departure and send best wishes." Sir I. Hamilton replied that he was deeply touched. To an old soldier like myself no honour is equal to goodwill of the Anzac heroes.

PETROGRAD. A Ukase authorises credit operations abroad amounting to 550 millions sterling. The Minister of Finance foreshadows the reformation of the whole fiscal system on the basis of an income tax with a tax on textiles and state monopolies in tea, sugar, and matches. Tea monopoly is estimated to yield a hundred million roubles annually.

LONDON, October 24. ROME.—The communique says:—Italians continued their successful offensive occupying the village and heights in the Ledro valley storming two redoubts on the Upper Cordovole completing the seizure of south-eastern slopes of Mozi in Montenero and capturing trenches near Gorizia. There was fierce fighting on the Carso Plateau where important positions were stormed by both sides several times but the Italians in the evening held their ground and gained on the left wing and the centre. Over a thousand prisoners were taken on the Isonzo front during the day.

PETROGRAD.—The Communique says that the Germans captured a village southeast of Riga and a Zeppelin dropped bombs on the Riga. On Friday night fierce fighting was resumed on the Dvinsk front. The Germans on Saturday captured Illust after several attacks in which they suffered cruel losses in the ensuing desperate street fighting. The Russians captured several villages in the Lake District East of Vilna.

A wireless message received in Brindisi states that an Italian Squadron is co-operating in the blockade and bombardment of the Bulgarian Coast.

ALLAHABAD, October 24. LONDON, October 23rd. The Morning Post's Budapest correspondent says that there is no enthusiasm in Hungary over the Balkan adventure, but a general feeling of despair over the interminable character of the war. Austro-Hungary will be unable to fight on three fronts if the present rate of losses continue over the winter. The whole of the military power is already in the fighting line and is dependent upon Germany for reinforcements. Hence a sudden collapse is feared and that re-examination of rejected men provided only 30,000 for home service, these releasing the old landstrum men for the front. (Pioneer Cable.)

W. G. Grace.

LONDON, October 24. The death of the veteran cricketer W. G. Grace is announced.

Obituary.

Sir Andrew Noble.

LONDON, October 23. The death of Sir Andrew Noble is announced.

TELEGRAMS.

CALCUTTA.

Another Arrest.

CALCUTTA, October 24. In connection with Thursday night's anarchical outrage the Police arrested another young Bengalee. They raided a house in Chnidrum Moody's Lane which is not far from Masjid Baree Street and arrested Amar Nath Ghose. This young man was also arrested in connection with the Garden Reach dacoity, but was subsequently released. He is a political suspect.

The Persons Arrested.

Up till 4 o'clock this afternoon no further arrests have been made in connection with Thursday night's anarchical outrage. Of the three persons under custody, one is Gnanendra Chunder Das and the other Omar Nath Ghose. Both are political suspects living in that locality. It is said that the assassins after emptying the contents of what afterwards transpired to be mauser pistols, presumably a couple of those that were not long ago stolen from the consignment belonging to Messrs. Rodda and Co. coolly walked out of the places and joined their companions, who finding themselves matters of the situation, disappeared leaving the neighbours who locked themselves in their houses in order to avoid injury to themselves in a state of panic. The actual motive of the outrage has not been ascertained yet. A handsome reward will be offered by the Commissioner of Police for any information that will lead to the detection and arrest of the assassin and his band who are at large. The four C.I.D. Officers present at the fatal feast were the deceased Girindra Nath Bannerjee, Upendra Nath Chatterjee, Jibon Kristo Bannerjee and Sotish Chunder Bannerjee. Girindra Nath Bannerjee was aged 49 at the time of the death. He came from the village Chaiki in Bongong Sub-Division, Jessore District. He was the son of late Inspector Dwarka Nath Bannerjee of the Bengal Police. The deceased distinguished himself in connection with several political cases, notably the Mussalmanpara bomb outrage which almost cost his life. He had a guard granted him by the authorities to take care of his person wherever he went. He was living in Creek Row. On Thursday night, as he was leaving home to join the party at Masjid Bari Street, his wife urged that he should take his guard with him and also his revolver, but he left home saying "I need take neither. Now I shall be in good company and be as comfortable as ever." It is significant that a taxi containing about four young Bengalis visited Creek Row for six nights in succession.

The Injured Inspector Doing Well.

In connection with the recent anarchist outrage in Calcutta, the injured Sub-Inspector Upendra Nath Chatterjee, who is in the Medical College Hospital, is progressing favourably. His injuries are not as serious as was anticipated. One bullet passed through his arm without touching the bone while the other merely grazed his thigh.

Police Officers Removed from the Service.

CALCUTTA, October 23. The Police Sub-Inspectors of Midnapore, one a Hindu and another a Mahomedan, have been removed from the service for having allowed to escape from their custody some prisoners for whose arrest money rewards had been offered. The Hindu Sub-Inspector was a prominent assistant to the Deputy Superintendent. Mazarul Huq, during the Midnapore conspiracy case, and the Mahomedan Sub-Inspector is a brother to the Deputy Superintendent, Shamsul Alum, who was shot dead at Calcutta High Court by an anarchist.

Two Historic Wells.

CALCUTTA, October 24. During the evacuations which are in progress on the site of the now demolished Royal Exchange in Clive Street, Calcutta, an interesting discovery has been made in the shape of two old wells, each some 20 feet deep. They are situated in the northern part of the site and have been filled now with lime concrete. The wells are estimated to be more than 150 years old. The site on which at one time stood a building successively occupied by Warren Hastings and Clive is assumed to have been earlier covered by bustees, and it is probable that the wells were then sunk.

Primary Education in Behar and Orissa.

CALCUTTA, October 24. Primary education in Behar and Orissa is being pushed on with commendable energy, and quite a number of schools have either been opened, or are soon to be established in various parts of that province.

Assaulting the Police.

CALCUTTA, October 23. The Deputy Magistrate of Midnapore has delivered judgment in a case in which a Brahman woman was charged with assaulting a Sub-Inspector in charge of Jhargram Police Station, in the course of a Police enquiry into a complaint lodged by the accused woman. The Sub-Inspector while engaged in recording evidence, was attacked by the accused with a penknife causing serious injury in the ear. The Sub-Inspector has since recovered. The Magistrate convicted the accused and sentenced her to one month's rigorous imprisonment with hard labour.

UNITED PROVINCES.

Archaeology and History.

Sir Aurel Stein's Discoveries.

ALLAHABAD, October 24. The Pioneer published a fine account of Sir Aurel Stein's explorations in Central Asia up to the middle of 1914. The article says:— Sir Aurel Stein selected Turfan as his new base and surveyed the basin with Kuruktagh and Lop desert north of it. The first scene of Sir Aurel Stein's archaeological operations was the ruined town of Idikutshahri,

TELEGRAMS.

long ago identified with the site of Kaochang. Turfan was the capital during the Tang rule (7th and 8th century A. D.). The systematic clearing of ruins brought to light frescoes, fragments of paintings on paper and cloth, ancient manuscripts, stucco reliefs, various metal objects such as a bronze mirror and ornaments and large numbers of coins. The archaeological spoil gathered by Sir Aurel Stein will serve to illustrate the important position occupied by Turfan in the early days as a place of trade exchange between Western Asia and China. The finds included not only Byzantine and Sassanian coins, but Brocades and other decorated silk fabrics showing the designs generally associated with the Persian work of the Sassanian period. Sir Aurel Stein then arranged for a long journey to Kashgar in three parties, surveying as they went along. Kashgar was reached at the end of the following month was occupied in repacking 180 cases. Sir Stein set out at the end of July for a long planned journey across Pamirs and through mountain tract north of the Oxus. With the permission of the Russian Government, after the completion of projected explorations in Russian territory. Sir Aurel Stein intends to proceed in late autumn to north eastern Persia. It is understood that the valuable archaeological material which he collected is destined to be housed in the future museum at Delhi.

Press Comment.

ALLAHABAD, October 24. Commenting on the discussion in the House of Lords on the Indian Civil Service Bill the "Leader" says that is not of such a nature as to reassure Indians wholly that their interests are not jeopardized by the abolition of the competitive examination even for three years. It protests against the non-publication of the Bill in India at least a week before its introduction to enable the Indian public bodies to make representations on it and says that the procedure adopted by the Secretary of State does nothing to dislodge the belief from the Indian mind that the Indian Civil Service is not for India but India is for the Civil Service. The Secretary of State, the paper adds, would have shown a better sense of the Indian feeling in the matter if he had seen his way to accept the suggestion that a committee should be instituted in India to select Indians. The one broad inference to be drawn is this that in any circumstances, whatever be their stress there is no disposition at present on the part of the authorities concerned to take any step which will Indianise the Indian Civil Service to a greater or less small extent than has been and is the case.

A Congress Committee's Protest.

The Honourable Dr. Tej Bahadur Sapru, President of the United Provinces Congress Committee, has sent the following telegram to the Private Secretary to the Viceroy:—

"The United Provinces Congress Committee pray His Excellency the Viceroy to represent to His Majesty's Government that they protest against the Indian Civil Service Bill for which no convincing case has been made out. Substitution of selection without competitive examinations will result in inefficiency and India's interest will suffer if the Bill must be proceeded with. My Committee beg to urge that the amendment be inserted that selection must be made on their commendation of a Committee with adequate Indian representation thereon and due regard to claims of Indian candidates now preparing for the examination. The Committee further urge that half of the appointments be made in India on the results of examination held by a representative Committee constituted by the Government of India and by promotion from provincial service, the number of listed appointments being increased. My Committee also protest against the non-publication of the Bill in this country before or even after the people directly affected being disabled from making timely representations. The procedure is prejudicial to India which the Committee trust will not be repeated, and they pray that the further progress of the present Bill in the Parliament may be stayed until Indian representations have been considered by His Majesty's Government."

The Hindu University

ALLAHABAD, October 24. A meeting of the Hindu University Society will be held on the 30th instant, at the residence, at Allahabad, of the Hon'ble Dr. Sunder Lal to arrange for the acquisition of a site, to obtain plans and estimates for the necessary buildings, to arrange for the ceremony of laying the foundation stone, and to discuss the appointment of the staff for the University.

Sir V. Chirol to Visit India.

ALLAHABAD, October 24. It is understood that Sir Valentine Chirol is likely to visit India during the ensuing cold weather.

Pandit Trivedi.

Why he was Taken to Benares?

ALLAHABAD, October 24. Pandit Indra Narayan Trivedi of Allahabad District who was taken away by C. I. D. officials to Benares on Tuesday last was, it is understood, merely asked to identify certain persons who were supposed to have met him at Allahabad some months ago. On Wednesday he was shown some photographs and on Thursday a number of persons inside the jail were placed before him. He being unable to identify any of the men or the photographs was allowed to return to Allahabad. Some of the persons placed before him are said to be now in the lock up in connection with the Benares Conspiracy case.

The Viceroy at Nainital.

Visit to King Edward Sanatorium.

ALLAHABAD, October 24. H. E. the Viceroy accompanied by the Lieutenant-Governor, paid a visit, on the morning of the 10th instant, to the King Edward Sanatorium at Bhowall. The party rode from Nainital, and were met at the institution by the Chief Justice, Sir Henry Richards, Chairman of the Com-

TELEGRAMS.

mittee, Major Dochrane, I. M. S. Medical Officer in charge, and staff. About an hour was spent in the tour of inspection. His Excellency conversed with most of the patients and expressed his admiration of the buildings, grounds and the general efficiency of the institution. His Excellency looked at the site proposed for two more cottages to be constructed at the expense of the Maharaja of Balmampur and the Raja of Partabgarh, whose example of public spirit and generosity, His Excellency hoped, would be followed by others.

Condemned Woman Released.

ALLAHABAD, October 23. In connection with the case of Mussamat Mithana, of Cawnpore district, who was convicted of murder by poisoning, and in which the Government of India had commuted the sentence of death to transportation for life, Mr. W. H. E. Fellows, Barrister-at-Law, of Simla, who preferred a petition on behalf of Mussamat Mithana, has since received intimation from the Government of India in the Home Department that on further consideration His Excellency the Governor-General-in-Council has been pleased to remit the sentence of transportation for life to which the death penalty had been commuted, and to direct the condemned woman be released.

SOUTH INDIA.

Exemptions and Privileges Withdrawn From a Sardar.

PUDUKOTAH, October 24. The latest issue of the State Gazette announces that under the command of His Highness, the Durbar hereby notify that Muthu Vija Ambalayarar, son of Kandari Vija Raghunatha Ambalayarar of Munasaudai, having been convicted of a grave crime will not be permitted to succeed to any of the exemptions, honours or privileges enjoyed by his father as Sardar, and that the exemption from personal appearance in Civil Courts already granted to him by name in the notifications of 23rd July 1912, is also withdrawn. The above individual is a military Sardar, and he was convicted of the offence of receiving and releasing a pair of stolen bulls on receipt of 'Tuppukuli' from a Nattukotai Chetty some months ago.

The Rajah of Pudukotah.

Date of His Return.

PUDUKOTAH, October 24. Intimation has been received here that His Highness the Rajah of Pudukotah who had been touring in the United States of America has returned to Sydney and will be leaving the latter for India on the 4th November next and reach Pudukotah on or about the 18th November.

The Tinnevely-Tiruchendur Railway.

Cutting the First Sod by Mr. Buckley.

TINNEVELLY, October 24. The ceremony of cutting the first sod of the Tinnevely-Tiruchendur Railway was performed this morning by the Hon'ble Mr. L. E. Buckley, I.C.S., member of the Board of Revenue. Mr. F. R. Hemingway, I. C. S., President of the District Board, in inviting Mr. Buckley to turn the first sod, gave a history of the project and referred to the various vicissitudes it underwent till it reached the practical stage. Mr. Buckley congratulated the District Board on its achievement of its desire and hoped that the Railway would be an accomplished fact before long.

Railway News.

KHURDA, ROAD October 24. The Normal running of trains on the Parvatipuram branch will begin on and from the 23rd instant.

PUNJAB.

N.-W. Frontier Police Administration.

ALLAHABAD, October 23. The North-West Frontier Province Police Administration Report describes a case worthy of attention of those who advocate arming of villagers as a remedy for dacoity. At Shah Alam a party of 35 Mahsudai entered the village and looted the house of a wealthy Hindu. Six of the fifteen Government rifles issued to this village for its protection were lying in the house, but they were not used, and the raiders found four of them and carried them off. Mr. Close, in commenting on this case, remarks:—"An average shopkeeper will seldom use a rifle himself or pay any one to use it, so that arms issued to him easily pass into the possession of the dacoits."

An Internment.

LAHORE, October 23. A vernacular paper reports that Pandit Munshiram, formerly said to be connected with a vernacular paper, has been interned in his native village Ghaneki Bazaar in the Gurdaspur District.

MYSORE.

A Port for Mysore.

Correspondence with the Government of India.

SIMLA, October 24. The Mysore Durbar is now in correspondence with the Government of India in connection with the proposed railway to connect the Durbar railway system to a suitable port on the west coast and possibly the services of an experienced engineer officer will be available for the purpose. The Dewan discussed the project in his address to the Representative Assembly and the whole scheme will be subjected to careful engineering investigations before long. The main idea is to divert the Mysore traffic which now goes to the port of Madras to a port on the west coast, which it is expected will greatly assist in the development of the resources of Mysore.

గ్రామవాక్కి ఇ వాములను గురించిన “లా” యంకము

దొరతనమువారి కాభిలషార్థము ప్రకటింపిరి. దైత్యులు
జనములను సర్వము మూర్ఖులుగాను విషయములను తెలిసిరి.
ఈ కాభిలషార్థమును సువర్ణములను దాటినదిగాని మొదటి
రం సువర్ణములలోని సురూపింక దగిన పరిమితియును జను
గలేదు. కర్ణకు ప్రభువుగారి పరిసాలమునా చేయబడిన ఎర్ర
టులు అచరణమునకి వచ్చినవి. దొరతనము సహాయ
మత్తెనకరమున స్థిరపడినది. ఉన్నవానిని
సుమారుచేయుచు మారిన విషయముల కొరకు పరి

సంకేత పాఠం పర్వముగా వచ్చుచుండు విలేజి ఆఫీసర్ల
 యొక్క హక్కులను గురించి గోదావరి జిల్లా ఆమలాపురం
 నివాసియుగు పాలెపు బంగారాజుగారు వ్యాసినవది 12-10-15
 సంవత్సరం. తేదీకల ఆంధ్ర ప్రతికలోని వ్యాసమును యింకా మరి
 కొందరు విలేజి ఆఫీసర్లు వ్రాసిన వ్యాసములను చూచి చాలా
 అసందమును పొందితినీ, అందులొని, పంగతులు, నేను విలేజి
 ఆఫీసర్లు పూర్వ హక్కులను నిర్వృత్యులగుటగాను వ్రాయించు
 చుండు, గవర్నమెంటు వారికి వంతుకోనై నున్న ఆర్థిక
 సహకారగ నున్నందుకు వారికి మనమందరము
 వందనములు చేయవలసియున్నది. ఇంతేగాక
 విలేజి ఆఫీసర్లు చారిత్రవమును యెప్పటివలె
 నేర్పించినందువలన, మనకును గవర్నమెంటువారికిని, వచ్చేడు
 లాభములను తీసివేసినందువల్ల వచ్చేడు నష్టములను, బుద్ధిచం
 తులను ఆలోచనపరులను నగు ఆచూకాలూకాల విలేజి ఆఫీ
 సర్లు జెంటిలీ ప్రతికలద్వారా ప్రచురపరచుటకున్న, గవర్న
 ఆంధ్రం సంవత్సరంలో మనయూనాంధ్రానులకు క్విటీరెంటు
 కట్టుటకు సంబంధి. పుచ్చుకున్న దరిమిలాను అనగా (గంగిగి...
 గంగిగి) సంవత్సరములలో క్విటీరెంటుకట్టి పట్టుం ఇయ్య
 బోయేటప్పుడు, శ్రీమద్విక్టోరియా మహారాణీ గారు, విలేజి
 ఆఫీసర్ల గవర్నమెంటు అని, డిపార్టుమెంటు వారికి మహా

మృగసింహులవలె కనులు.

అయ్యో, పులికలలో ప్రకటింపబడు సంకఠము మిగుల యధా
ర్థములు. అధికారు లట్టివానిని గడుపువటమును కడుకోవ
నీయదు. మా తుని డివిజను. కాకినాడ తాలూకా బోర్డు
లోనది. మా డివిజనునకు ఇద్దర నియమిత సభ్యులును ఇద్దరు
ఎక్కువోబడినవారును ఉన్నాడు. ప్రస్తుతమున పలువురును తుని
వాస్తవ్యులే. తుని డివిజను 52 గ్రామములకు 77136 జనసంఖ్య
ను గలిగియున్నది. అందులో తుని గ్రామము 9268 జనసంఖ్య
గలిగియున్నది. తునికి ఉత్తరభాగమునకున్న 26 గ్రామములలో
నేమి డివిజనభాగమున గల 8 గ్రామములో నేమి, పశ్చిమ
భాగమున గల 14 గ్రామములలో నేమి, ప్రకృత మెక్కుకొన
బడిన మొదట కన్న భవంతులను నిర్దానంతులను సమర్థ
మున వెల్లడించుకలరు. అయితే సుగ్రామవాస్తవ్యులకే
యీ పదవులు లభించుటకు కారణమేమి? మొదట నెక్కు
కొను నధికారును ప్రజలకుగలరని కింకను యొకటి. తనను
అధికారుల సుదర్శనము దొరుకు నురయొకటి. మొదట
పదవివలన లాభములను సురైనది యొకటి. ఈ మూడు
ముఖ పల్లెటూరి ప్రజలకు సాధారణముగా తెలియవు. వార
లకు తెలియవలయుకై ప్రయత్నింపవలయునని న్యాయముగాను.
ప్రకృతప్ర ఎక్కుక మొదటరువును పాపముకావలయు యు
న్నారు. వారికికై గ్రామముల కష్టములును దెలియును కష్ట
ము. ఇప్పటి యే గ్రామములవలన లాభ మేమిగలవో పోకిరి
మాడగా, బట్టెలుగా కాంక్షను అయి పూరించు అ
వెట్టులు పూర్తిగా విధానుకముగా ఎంత కష్ట కాలమునకు
భర్తుపడుటయు కోరము కాలేదను అపమలేమంద నుండుట
యొక చక్కలేనంద అధికారుల యిష్టప్రకారము నిజబాధను
నలు ప్యాను కావడుటయు గానించుచున్నది. ఈ లాభక్రియ
ను నశింపించియే. అధికారులు ఇతర గ్రామవాస్త
వ్యుల నీ పదవికి చేర్చింపవన్నారేమోయని దోచుచున్నది.
ప్రకృతము మాడివిజను మొదల పదవులు భాగీశద్విరుద్ధులై
యనచ్యుమన్నది. ఆపదవులకై వరల వెనుకటిరలనే మోము
కాదులే ప్రయత్నించుచున్నారని దెలిసికొని. వీరకన్న సమర్థ
ులగువారు దరఖాస్తు చేసుకొనవచ్చునని విచారించగా, ఒక
సంవత్సరము దరఖాస్తువారుగా నుండిగాని యీరవని కష్ట
ముగారట. ఇదికొండ బురగగా! ఈవిజను వాస్తవ్యులు గా
వన్న సు పదవియనుకుంగని విశ్వాసమునుకుంగని సమర్థత
స్వల్పమే యున్నను ఒక్క తునిగ్రామముగానూ వారే నొబ్బరు
వలెత్తులును వికేపించి యున్నారు. ఈల్పి పోకిరించుచువిక
వింపిలలోకెల్ల వింపకాచున్నది. ప్రవాక్షేయమును గోరువారును
ప్రజలకు జ్ఞానాభివృద్ధి గలుగజేయుచున్నందువారును ప్రజల
స్వతంత్రములను వెల్లడిజేయువారును అధికారులు. వారు నై
విమములను పూర్తిగా పోకిరి ప్రజలకు బోధపరచి గవర్న
మెంటువారకుగ్రహించి మొనగిన ఫలితములను ప్రజలందఱును
సమముగా ననుభవించజేయుట న్యాయముయై యున్నది. ప్రస్తు
తము ఒకనియమిత సభ్యులను ఒకమొట్టక మొదలను తుని
వాస్తవ్యులున్నారు. కాన తక్కినమొదల పదవులు తక్కిన
గ్రామములలో తగినవారికిచ్చుట న్యాయము. అటులజరుగనివో
లెత్తను అనునది పూర్తిక ఫాల్సుగాని ముఝొకటిగాను. మా
వెనెడింటు గారియను గూర్చి క్రెడెన్షియోవో వారందఱి
ధిష్టించిన లాభమును ప్రజలకుగల స్వతంత్ర లాభమును
లేక బోవును.

శ్రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలెగారి చక్కని
రంగుల చిత్రపటము
 ప్రతి 1.కి వెల 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0
 వి. పి. భద్రులు ప్రత్యేకము.
 ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
 హస్తవాక్కు నెం 212, మదరాసు.

గ్యాలీ మోటారు పాఠశాల

మోటారు వైకిల్స్, కార్లు, ప్రయాణికుల సర్వీస్
 కార్లు, కావలసినవారు ఈ క్రింది అడ్రసుకు వ్రాయును.
 ఈ కంపెనీవారు అంగ్లీషు, విశేషకాలను నుండి
 మోటారు వర్తకమున ప్రసిద్ధిచెంది మహారాజులు, రాజులు,
 జమీన్దారులచే అభిమానింపబడినవారు. మీరు క్రొత్త
 కార్లుగాని, పాత కార్లుగాని మంచివిగానీ తీసివెళ్ళవలయు.
 తిరుగ మీ కార్లను కావలసినయెడల అమ్మివెళ్ళవలయు.
 ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు
 కావలసిన టైర్లు, ట్యూబులు యితరసామానులు యావత్తును
 మీరు చాకగా అమ్మవలయు. మోటారుబండ్లు అద్దకి యివ్వ
 గలరు.
 గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
 Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

ఉద్యాన కృషి
ప్రథమ పాఠములు.
 కర్త: గోపాటి బోగిరాజు
 తెల రూ. 1-0-0.
 ఫలవృక్షములు, శాకములు, పుష్పాదీకములు నెంచు
 విధానములను బోధించు యమూల్యమైన తెలుగు గ్రంథము.
 పలములు:— గ్రంథకర్త,
 మారబేట, సోలవరం పోస్టు.
 (Via) మదరాసు అని వ్రాయవలెను.
 అర్థజాబ్బి వంపియెడల విషయము విక, మాచిపుట్ల,
 బుధబాబ్బిసాయములు గల కరవుతెలుగు మండురును.

మద్రాసు నన్యము.
 రు. అ. రు. అ.
 మేలైన మద్రాసు నువాననన్యం వెర్షుబుడ్డి 0-4
 నన్యం శేరు 1-కి 0-12 డిబ్బో దబ్బోబుడ్డు 2-0
 బిబ్బో (కులములు 120) 3-4 తాంబూలమును నువానన
 న్యాపాదల మూత్రం 3-0 పాగాడుటిక్ 1-కి 0-4
 అనన్యం అంబరి 1-10 డిబ్బో దబ్బోబుడ్డు 2-8
 వి. పి. భద్రులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.
యక. శ్రీనివాసయ్య కంపెనీ,
 తపాలవెట్ట నెం 128 రు, మద్రాసు.

METHYLOIDS
 A speedy and reliable cure for gonorrhea. Far superior to injections. Cause no pain or stricture. Promptly check the discharge. Absolutely Safe. Convenient to carry-Easy to take. Be sure you got METHYLOIDS

Zynole Trochys
 "Antiseptic Throat Pastilles"
 A novel and harmless treatment for common affections of the Throat and Bronchial Tubes, such as Coughs, Hoarseness, Tickling or Huskiness, Also purify the breath. Ask your Chemist for Zynole Trochys

వనోపధి సారసపరిల్లా
 ఇది దేహమునందులు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను వానోపధియను. కీళ్ళపోట్లు, పాతవా ముపుపోట్లు, పిండ్లపట్టు, రక్తవికారములనుగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినికలిగించును. నెత్తురు మధిపఱచి వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.
 ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.
 కుష్టుకుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమునల్లి (తాగు బుకు మందు) నాగల్లితైలము వైపుతకు మందు. ఈరెండుకసి నెలరోజులకు సరిపోవును 5-0-0.
 ప్రాప్తైటరు:- వి. డి. సావంత్, గజగ, వనసవాడి, నం. 2, బొంబాయి.
 Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 143 No. 2, Bombay.

జీరరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము వచనముగును. జీర్ణరోగము బాగుచేసి రసప్రాప్తము క్రమముగ కలుగును. మలబద్ధము మానును. 2సీమాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనండిపో 109 ఫెరిరోడ్డు, బొంబాయి. అమృతాంజనండిపో, చెన్నపురి.

సర్వరోగ కుతారము.
 ఈ క్రింద-కనబఱచిన మందుకు కాలజేద భేదములు లేక ఆచారవృద్ధులకు స్త్రీపురుష లిరువురును సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులుగ నుండగలదు.
 మకనముంజరి మాత్రలు.
 40 గల డబ్బిక్రయము రూ 1-0-0
 రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ
 20 చీవాబాద్ రోడు మద్రాసు.

మిమల (REGD)
హేర్ ఆయిల్.
 కింలా హేర్ ఆయిల్ మెంట్రుకులను వృద్ధి చేయును. నెరసిన వెంట్రుకులను, ఎఱ్ఱని వెంట్రుకులను నలుపుచేయును రాలు వెంట్రుకులను ఆపును. మేదస్సును చల్లగానుంచును. ఇది బహురమ్యమయిన సువాసనలతో కూడియున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పువ్వులలోఁబయం దున్నట్లుండును.
 ౧౯౧౩ సం॥ మైసూరునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషనునందు దారి జరిగితమున ఒక నువ్వు పతకము నిచ్చిరి. మఱియు భారతవాదయంచుచుండిన ప్రదర్శనమున బొంబాయి గవర్నరు సాహేబు హిజు ఎక్సలెంసు లాఫ్ట్ వెల్లింగ్టన్. జి. సి. వి. ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి ౧కి రూ. ౧౦-౦ ౩కి ౨౦-౦. తపాలాకర్షణ ప్రత్యేకము.
 సోల్ ఏజెంటు:- కార్కు అండ్ కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

కావలెను.
 జీతాను మున్నగు సకలముల ఆయుర్బుధుల వైకెంట్లును గుత్తగాకొను వస్త్రములుకావలెను. శ్రేష్ఠచరక గాకుండువరకు మలను తెలియగోచవారు 0-4-0 బిల్లలచేర్చి మంపరెకు.
 దిమ్మూచుయల్ కో ఆపరేటివ్
 ఏజెన్సీ మదరాసు.

మంత్రించినట్లు పనిజేయును.
Vitafer
 స్వాస్థ్యమును, వికాసమును, ధాతుపుష్టియు, శక్తియు, కావలెనని కోరువారు విటేఫర్ ను ప్రియత్వించి తీరవలసి యున్నారు. దేహబలమునకును, నరములకును ఉజ్జీరణము గలిగించుటకు కావలసిన సర్వపదార్థములను సత్వరముగ సమకూర్చును.
 (ఎప్పుటికిని యీ వర్తకపు విదేశములలో తయారగు నే యితరమనువుకన్న శ్రేష్ఠత మయినదియు, స్వల్పధరకలిగినదియు, సమీకగన్నదియు నై యున్నది. ఇది బ్రిటిషువారిది.)
 ఈవర్తక చిహ్నమును గమనింపుడు.
 మదరాసు ఏజెంట్లు:— స్వెన్సరు అండ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, మౌంటురోడు, మదరాసు
 గుర్తును చూచును.)
 4 డౌన్సు సీసాలు రూ. 1-12-0.
 8 " " " 3-0-0.
 16 " " " 5-0-0.
 దక్షిణహిందూ చేతమునందలి అన్ని కెమిస్టు షోర్సుకు.

